

Grimstad

Økonomirapport 1. tertial 2023

Hovedrapport med økonomisk analyse

Juni 2023

Innhold

Kommunedirektørens oppsummering	4	Tilsyn	24
Revidert budsjett	5	Helse og omsorg:	24
Samfunnsutviklingen i Grimstad	7	Samfunn og miljø:	26
Befolkningsutvikling	7	Oppvekstsektoren	26
Utvikling i arbeidsmarkedet, arbeidsledighet og andel uføre	8	Stab	26
Sammendrag av kommunens økonomitall i perioden	10	Kommunikasjon, kultur og næring:	27
Hovedoversikt perioderesultat og årsprognose	11	Oppvekstsektoren	28
Oversikt samlede netto driftskostnader	16	Sammendrag / Innledning	28
Organisasjon	17	Tabellarisk oversikt for sektoren	30
Avvik	18	Den økonomiske driften på enhetsnivå	30
Heltid og deltid	20	Fellesområdet	31
Medarbeiderundersøkelse	21	Kommunale barnehager	32
Sykefravær	22	Kommunale grunnskoler	32
		Resultat og måloppnåelse	37
		Internkontroll og avvikshåndtering	40
		Årsprognose for sektoren	40
		Vurderinger og anbefalinger (tiltak)	40

Helse- og omsorgssektoren	42	Administrasjon og stab	86
Årsverk i sektoren	43	Sammendrag	86
Stillingsstørrelser	43	Den økonomiske driften- spå enhetsgruppene	87
Sykefravær	44	Årsprognose	87
Praksisplasser HO sektoren mars 2023	44	Investeringer	88
Sammendrag	44	Opprinnelige investeringer	88
Resultat og aktivitet	46		
Økonomi	50		
Sykefravær	51		
Organisasjonsgjennomgang	52		
Enhet Innovasjon og forvaltning	54		
Enhet helse	55		
Enhet NAV	56		
Enhet for hjemmetjenester- og rehabilitering	58		
Enhet for psykisk helse og rus	62		
Enhet for habilitering	64		
Enhet for omsorgssentre	67		
Årsprognose	69		
Tabell for nye tiltak	70		
Samfunns- og miljøsektoren	79		
Sammendrag	79		
Den økonomiske driften på enhetene	80		
Vurderinger	83		
Kommunikasjon, kultur og næring	84		
Sammendrag	84		
Den økonomiske driften på områdene	85		

Ansvarlig redaktør: Grimstad kommune
Design: Grimstad kommune
Foto: Grimstad kommune,

Kommunedirektørens oppsummering

I 1. tertial har særlig helse og omsorg og til dels oppvekst hatt utfordrende økonomi. I helse og omsorg er etterspørselen stadig økende, og kommunen har bl.a. vært nødt til å drifte med 8 sykehjemsplasser utover budsjett. I tillegg er det en høyere bruk av overliggerdøgn på sykehuset og økende tjenester i habilitering og hjemmebaserte tjenester. Dette er en fortsettelse av trenden fra slutten av 2022, og kommunedirektøren ser behov for å øke budsjettet til helse og omsorg.

Oppvekstsektoren opplever at statlige ordninger med gratis eller inntektsbasert SFO-pris er kraftig underfinansiert som følge av at bruken av disse ordningene har gått betydelig opp. I tillegg har sektoren økende utgifter til vedtak om spesialpedagogikk i barnehage og skole. Kommunedirektøren foreslår også å øke budsjettet til oppvekst.

De øvrige sektorene har årsprognose i balanse, men det er en særlig usikkerhet rundt strøm- prisen som kan slå kraftig ut.

I revidert nasjonalbudsjett har regjeringen foreslått å kompensere for en høyere lønns- og prisvekst enn det som lå til grunn for statsbudsjettet i fjor høst. I tillegg forventes at skatteinntekten får en mindre nedgang fra 2022 enn tidligere forventet. Kommunedirektøren viderefører kommunestyrets økte anslag på skatteinntekter.

Lavere framdrift på investeringsbudsjettet enn planlagt gir også reduserte renteutgifter, og renteinntektene har også økt utover budsjett.

Samlet sett har inntektsanslaget til kommunen økt, og kommunedirektøren foreslår endringer i alle sektorer på til sammen 39 mill. kroner, hvorav økt lønnsreserve utgjør 12 mill. kroner. Som følge av den økte lønns- og prisveksten og den økte etterspørselen innenfor både helse og omsorg og oppvekst er kommunedirektørens forslag til endringer i budsjettet høyere enn de normalt er per 1. tertial. Med de foreslåtte budsjettendringene legger kommunedirektøren fram en årsprognose i balanse.

Kommunens sykefravær har hatt en positiv utvikling i etter at året startet på et høyt nivå. Sykefraværet er nå normalt for årstiden. Kommunedirektøren vil også framheve en ytterligere forbedring når det gjelder heltid.

Aktiviteten i organisasjonen er fortsatt svært høy. Kommunen fortsetter å gjøre en veldig god jobb i forbindelse med flykntingtilstrømmingen fra Ukraina, og legger opp til å bosette hele 195 flykntinger i 2023.

Den særdeles positive utviklingen i befolkningen fortsetter i 2023, med en rekordhøy årlig vekstrate på 2,4 prosent. Det er også svært positivt at arbeidsledigheten er veldig lav på bare 1,5 %, men det er bekymringsfullt at utenforskap, antall uføre og sosialhjelpsutbetalinger øker.

Revidert budsjett

Endringer drift

Anslaget for de frie inntektene etter RNB er økt med 30,1 mill. kroner. Dette har sammen med forventet reduserte kapitalkostnader (9,3) gitt kommunen et handlingsrom på i overkant av 39 mill kroner. De økte frie inntektene henger nært sammen med økt lønns- og prisvekst. Kommunedirektøren foreslår derfor å bruke 12 mill kroner til økt lønnsavsetning og 2 mill kroner til å kompensere sektorene for økt prisvekst..

Kommunedirektøren anbefaler også å styrke sektorene i tråd med økt aktivitet og økte behov. Helse- og omsorgssektoren er i forslaget styrket med 18,95 mill kroner, oppvekstsektoren er styrket med 6,38 mill kroner, samfunn og miljø har fått 1,2 mill kroner - og kommunikasjon, kultur og næring er styrket med 0,87 mill kroner. En komplett oversikt over de foreslåtte justeringene finnes i tabellene under.

Revidert budsjett

Ansvar	Beskrivelse	Beløp i 1000 kr
Økte inntekter		
Frie inntekter	Rammetilskudd justert ihht RNB	10 817
Frie inntekter	Skatt justert ihht RNB	35 344
Frie inntekter	Inntektsutjevning justert ihht RNB	-16 061
Kapitalkostnader	Reduserte rentekostnader	5 500
Kapitalkostnader	Økte renteinntekter	3 800
Totalt		39 400
Økte kostnader		
Fellesområdet	Lønnsoppgjør	12 000
Helse- og omsorgssektoren:		
Helsetjenesten	Vaksinasjon	300
NAV	NAV feilbudsjettering	1 300
Helse og omsorg	Økt prisvekst	600
Omsorgssentre	Drift 8 sykehjemsplasser	1 500
NAV	Leie lokaler ungdomshub	250
Vinkjelleren legesenter	Vinkjelleren Legesenter - Merkantil ressurs	150
Tjenestekontoret	Tjeneste kontoret	800
Støttetjenester HO	Bemanningsenheten - bemanningskoordinator	400
Habilitering	Hab - Avd. vest (generelt habilitering)	6 000
Hjemmebaserte tjenester	HBT - styrking tjenester (sommeravvikling), velferdsteknologi	4 650
NAV	NAV - sosialhjelp	3 000
Totalt		18 950
Oppvekstsektoren:		
Fellesområdet oppvekst	Makspris barnehage	780
Oppvekst	Økt prisvekst	600
Fevik skole	Fevik skole - styrke ledelse og forsvarlig drift	400
Barn, unge og familie	BUF - styrke ledelse og nye behov helsesykepleier- og jordmortjenesten	400
Oppvekst fellesområdet	Moderasjonsordn. SFO + styrkingstiltak barn med særlige behov	4 200
Totalt		6 380
Samfunn- og miljøsektoren:		
Bygg og eiendomstjenesten	Leie av lokaler hjelpemiddeltjeneste	400
Samfunn og miljø	Økt prisvekst	800
Totalt		1 200
Kommunikasjon, kultur og næring:		
Kulturtenesten	Tilskuddsportal	80
Kulturtenesten	Egenfinansiering tilskudd BUFdir	90
Kulturtenesten	Prosjektlederstilling Ibsen 2028	350
Kirken	Kompensasjon lønnsoppgjør	150
Kirken	Kompensasjon pensjonskostnader	200
Totalt		870
Sum endring		0
Endringer mellom sektorer		
Brannstasjonen legesenter	Leie Arendalsveien 32	-1 632
Bygg og eiendom	Leie Arendalsveien 32	1 632
Totalt		-

Samfunnsutviklingen i Grimstad

Befolkningsutvikling

Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeider kvartalsvis statistikk for befolkningsutviklingen i Norge. Oversikten fra SSB fra de siste 12 måneder viser at innbyggertallet i Grimstad kommune har økt. Ved utgangen av det første kvartalet 2023, hadde kommunen et innbyggertall på 24 676. Dette er en økning på 89 personer fra årsskiftet.

Når man ser på den totale endringen i innbyggertallet de siste 12 måneder, viser denne en netto økning på 587 personer, som tilsvarer en annualisert åkstatt på hele 2,4 %. Endringen kommer frem som vist i tabell nedenfor.

	1. kvartal 2023	1. kvartal 2022	Endring siste 12 mnd.
Befolkning ved inngangen av perioden	24 587	24 017	24 089
Fødte	70	75	
Døde	41	51	
Fødselsoverskudd	29	24	
Innvandring	54	37	
Utvandring	17	11	
Innflytting, innenlands	263	209	
Utflytting, innenlands	240	187	
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	60	72	
Folkevekst	89	72	587
Befolkning ved utgangen av kvartalet	24 676	24 089	27676

Utvikling i arbeidsmarkedet, arbeidsledighet og andel uføre

Arbeidsmarked

Det var ved utgangen av april 2023 er fortsatt lav ledighet i Agder og i Grimstad. Arbeidsmarkedet betegnes som stramt og det kan oppleves krevende å rekruttere arbeidskraft i flere næringer. Det er flest ledige stillinger innenfor helse, pleie og omsorg, serviceyrker og annet arbeid og butikk og salgsarbeid.

I Agder er ledigheten høyest for de unge i aldergruppen 20 til 30 år. Ved utgangen av april 2023 var det registrert 187 helt ledige arbeidssøkere i kommunen, tilsvarende 1,5 % av arbeidsstyrken. Tallene på samme tid i 2022 var 213 personer, eller 1,8 % av arbeidsstyrken. Antall delvis ledige og antall arbeidssøkere på tiltak i kommunen var på henholdsvis 110 og 43 personer. På samme tid i fjor var tallene på dette henholdsvis 126 og 66 personer.

Oppsummert for Grimstad viser arbeidsmarkedstallene en positiv utvikling i 2023. Også i 1. tertial 2023 var utviklingen positiv med et synkende antall arbeidsledige. Hvis man ser samlet på hele gruppen med arbeidssøkere (andel personer på tiltak og helt og delvis ledige), er det lav ledighet og stor etterspørsel etter arbeidskraft med rett kompetanse.

I Agder samlet viser tallene i april 1,8 % helt ledige og 0,8 % delvis ledige, en liten økning fra 2022 da tallene var henholdsvis 1,7 % og 1 % ledighet for helt og delvis ledige.

Lav arbeidsledighet gir positive utslag i kommuneøkonomien med økte skatteinntekter og reduserte kostnader.

Uføre og innbyggere med nedsatt arbeidsevne

Andel uføre i arbeidsføre alder i Grimstad har i flere år vært relativt stabil målt mot innbyggertallet, men har økt de tre siste år. I perioden fra 2010 til 2022 har antallet uføre økt fra 1477 til 1983 innbyggere. Høsten 2010 utgjorde andelen uføre 7.2% av det samlede innbyggertallet. Til sammenligning var tilsvarende andel høsten 2022 8.2%. Målt mot antall innbyggere i arbeidsfør alder er andelen uføre enda større.

Det har over tid vært en betydelig økning i antall unge uføre i alderen 18 – 29 år i Grimstad kommune. I 2010 var det 34 unge uføre mens tallet i 2022 var økt til 132. Denne negative trenden er ikke unikt for Grimstad kommune. Utviklingen er den samme som i resten av Agder og Norge ellers. Det er også en økende andel eldre som mot slutten av yrkeslivet blir uføre før pensjonsalder. Dette er en urovekkende utvikling.

Oppsummering

Arbeidsmarkedet i Grimstad holder seg stramt og den registrerte arbeidsledigheten lav. Samtidig er antallet og andelen av uføre i arbeidsfør alder høy og økende.

Antall arbeidssøkere og uføre med nedsatt arbeidsevne i Grimstad 2010 – 2022, (tall for oktober måned)

Andre forhold

Grimstad kommune har vedtatt å bosette 180 personer i 2023 i tråd med anmodningen fra IMDI høsten 2022. Per 30. april er det bosatt 39 personer, 30 voksne og 9 barn. 24 av de bosatte er kommet fra Ukraina. I tillegg til det antallet som er vedtatt bosatt er kommunen fått en tilleggsanmodning på å bosette 15 personer ekstra. Regjeringen har i RNB lagt inn en bevilgning slik at kommuner som bosetter personer utover opprinnelig anmodning får 50 000 kr per person i tillegg til integreringstilskuddet.

Korona pandemien har i all hovedsak gått over, men det er fremdeles noe aktivitet knyttet til vaksinasjon. I RNB har regjeringen lagt inn 68 mill.kr som kompensasjon for videre vaksinasjon, Grimstad sin andel av bevilgningen er på 291 000 kr.

Sammendrag av kommunens økonomitall i perioden

Per 1. tertial er det et samlet netto merforbruk på 4,4 mill kr. Sektorenes (utenom finansområdet) resultat er 15,7 mill kroner i minus. Helse- og omsorgssektoren har et budsjettavvik på 11,1 mill kr, mens oppvekstsektoren har et negativt avvik på 2,4 mill kr. I samfunn og miljøsektoren er det et mindreforbruk på 0,7 mill kroner og kommunikasjon, kultur og næring har et mindreforbruk på 0,1 mill kroner. Stab og fellesområder er begge i balanse. Finansområdet har merinntekt på 11,3 mill kroner.

Kommunedirektøren legger fram forslag til budsjettendringer som bidrar til at samlet prognose for året er balanse mot budsjett. Prognosen avhenger av at merforbruket bremses i sektorene og at det er avsatt tilstrekkelige midler til å dekke lønnsoppgjøret. Utviklingen i renter og prisvekst vil også ha betydning.

Det er tre hovedforhold som kan kommenteres noe nærmere.

- Sektorene samlet har en årsprognose med merforbruk og det må jobbes hardt for å få ned kostnadene resten av året. Hovedutfordringene ligger innen helse- og omsorg og på oppvekstsektoren.
- Virkninger av lønnsoppgjør i 2023 er i revidert nasjonalbudsjett beregnet til 5,5 %. I det vedtatte statsbudsjettet for 2023 var det beregnet til 4,2 %. Lønnsavsetningen foreslås derfor økt med 12,0 mill. kroner.
- Kommunens kapitalkostnader er lavere enn budsjettet, og en tilsvarende utvikling ventes ut året. Årsaken er at fremdriften i investeringsprogrammet er mindre enn budsjettet og følgelig at årets låneopptrekk er lavere enn budsjettet. Avdragsbelastningen ventes imidlertid på linje med budsjett. Renteinntektene forventes å bli høyere enn budsjettet. Kommunedirektøren foreslår derfor å justere disse postene i revidert budsjett.

Hovedoversikt perioderesultat og årsprognose

(tall i kr 1000)

Perioderesultat	Per 30.04.2023			2023			30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Pronose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Rammetilskudd	-296 508	-291 337	5 171	-749 012	-755 354	-6 342	-269 295
Inntekts- og formuesskatt	-227 017	-226 980	37	-805 226	-768 121	37 105	-229 512
Eiendomsskatt	-25 162	-24 967	196	-75 000	-74 900	100	-24 244
Andre eksterne driftsinntekter	-18 574	-16 822	1 752	-85 000	-82 025	2 975	-2 511
SUM EKSTERNE DRIFTSINTEKTER	-567 260	-560 105	7 156	-1 714 238	-1 680 400	33 838	-525 562
Bevilgninger til drift / driftskostnader	647 967	635 170	-12 797	1 661 186	1 618 363	-42 823	620 464
Avskrivninger	96 219	84 628	-11 591	96 219	84 628	-11 591	91 659
SUM NETTO DRIFTSKOSTNADER	744 186	719 798	-24 388	1 757 405	1 702 991	-54 414	712 123
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	176 926	159 693	-17 233	43 167	22 591	-20 576	186 500
Renteinntekter	-10 319	-9 047	1 272	-53 779	-49 975	3 804	-3 958
Utbytter	0	0	0	-45 700	-46 000	-300	0
Gevinster og tap på finansielle omslopsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	20 478	22 212	1 734	88 114	93 595	5 481	8 655
Avdrag på lån	10 851	10 899	48	76 750	76 750	0	14 049
NETTO FINANSUTGIFTER	21 010	24 064	3 054	65 385	74 370	8 985	16 747
Motpost avskrivninger	-96 219	-84 628	11 591	-96 219	-84 628	11 591	-91 659
NETTO DRIFTSRESULTAT	101 717	99 129	-2 588	12 333	12 333	0	113 648
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering							
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-604		604		4 845		
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-5 193	-5 394	-201		-17 177		
SUM DISPONERING/DEKNING	95 920	93 735	-2 185		1		

Skatteinntekter

I budsjettet for 2023 ble det budsjettert med en reduksjon i skatteinntektene på hele 12 % i forhold til hva samlede skatteinntekter ble i 2022. I de fire første månedene i 2023 har skatteinntektene til kommunene vært noe svakere enn samme periode i 2022. Forventede skatteinntekter for 2023 er på 768,12 mill.kr.

I RNB oppjusterte regjeringen anslaget på skatteinntektene fra en nedgang på 9,1 % til en nedgang på 7,3 %, eller et økt skatteanslag på 3,9 mrd. kr. Ved utgangen av april ligger skatteinngangen til kommunene 2,6 % høyere enn samme periode i 2022. Resultatet er betydelig bedre enn hva regjeringen har signalisert i RNB. Det er fremdeles tidlig på året, og usikkerheten for den videre utviklingen i 2023 er stor. Resultatet så langt er imidlertid oppløftene. Kommunedirektøren følger utviklingen i på dette området måned for måned og vil holde kommunestyre orientert om utvikling.

Skatteinntektene for Grimstad i 1. tertial ligger 1 % lavere enn samme periode i 2022. Nasjonalt er det en vekst på 2,6 % for kommunesektoren. I forslaget til justert budsjett for Grimstad legges KS sin prognosemodell etter RNB til grunn. Kommunedirektøren viderefører kommunestyrets vurdering fra det vedtatte budsjettet for 2023, det vil si en noe mer optimistisk vurdering av den nasjonale skatteinngangen enn regjeringen har lagt til grunn. Redegjørelsen over viser at det ikke er urealistisk.

I KS-modellen legger kommunedirektøren til grunn en nasjonal nedgang i skatteinntektene på 6 %, noe mer enn signalene fra regjeringen på en nedgang på 7,3 %. Her ligger en forventet reduksjon i skatteinntektene for Grimstad kommune på 7,9 %, eller en samlet skatteinngang for kommunen på 804,23 mill. kr. Prognosen ligger lavere enn skatteveksten for landet, og betydelig lavere enn hva resultatet pr. 1. tertial viser.

Inntektsutjevning

Inntektsutjevning er en omfordelingsmekanisme av skatteinntekter mellom kommunene. Gitt at prognosen slår til og det blir en nasjonal skatteinngang som ligger 7,3 % under 2022 nivået, og en lokal skatteinngang på -9,2 % vil det gi kommunen en inntektsutjevning på 74,64 mill. kr. I budsjettet ligger det inne en forventning om 91,8 mill. kr i inntekt på denne posten, prognosen er en reduksjon på denne inntektsposten på 17,16 mill. kr. Veksten som er vist over er en prognose med gitte forutsetninger. Forutsetningene vil kunne endre seg gjennom året.

Samlet inntekt på skatt og inntektsutjevning er forventet å være ca. 7,2 mill. kr høyere enn hva som ligger i regulert budsjett.

Rammetilskudd

Kostnadsveksten til kommunene viser seg å være høyere enn hva som er lagt til grunn i Statsbudsjettet for 2023, deflatoren er justert opp fra 3,7 % til 5,2 %. På et makro nivå er det beregnet at kommunesektoren vil ha ca. 7 mrd. kr høyere kostnader enn hva som var forventet høsten 2022. I RNB kompenseres kommunene for de beregnede merkostnadene, noe gjennom høyere skatteinntekter og en økt bevilgning gjennom innbyggertilskuddet. Innbyggertilskuddet styrkes med ca. 4 mrd. kr, styrkingen kan brytes ned i 4 delposter;

- 2 100 mill. kr gjennom rammeoverføringer
- 1 665 mill. kr gjennom redusert konsesjonskraft-trekk
- 68 mill. kr i kompensasjon for koronavaksinasjon
- •169,1 mill. kr knyttet maksimal prisen i barnehager

Skatteinngangen er forventet å være ca. 3,9 mrd. kr høyere, samlet sett vil kommunene få kompensert ca. 7,9 mrd. kr. Størrelsene som her nevnes er på makro nivå, og vil variere fra kommune til kommune hvor mye de sitter igjen med i handlingsrom.

Grimstad kommune har budsjettert med et rammetilskudd på kr 663,55 mill. kr, etter forslaget til RNB er forventet rammetilskudd på 674,37 mill. kr. Det gir en økning på 10,82 mill. kr. Samlet vil det gi en vekst i frie inntekter (rammetilskudd, inntektsutjevning og skatt) på ca. 18 mill. kr.

Kommunal deflator

I statsbudsjettet for 2023 ble det lagt til grunn en forventet kommunal deflator på 3,7 %. Deflatoren er et vektet snitt av forventet lønns- og prisvekst. Lønnsveksten var beregnet til 4,2 % og prisveksten var forventet å bli på 3,1 %. Forutsetningene som ble lagt til grunn for høsten 2022 var for lave. I RNB har regjeringen oppjustert deflatoren til 5,2 %, lønnsveksten var beregnet til 5,5 % og prisveksten var forventet å bli på 4,9 %. Forutsetningene som ble lagt til grunn for høsten 2022 var for lave.

Oppjusteringen er et signal på betydelig økte kostnader for kommunene. Etter fremleggingen av RNB er meklingen mellom KS og arbeidstakerorganisasjonene slutført, rammen i det oppgjøret havnet på 5,4 %.

Kostnadsveksten vil spesielt påvirke kostnaden til årets lønnsoppgjør, strømutfgifter og ellers innsatsfaktorer som medgår i driften.

Pensjonskostnader

I regnskapet for 2022 ble de endelige pensjonskostnadene (KLP og SPK) 6,1 mill. kr. lavere enn budsjettet. Kostnader er regnskapsmessig likevel ikke det samme som utgifter. Kostnader regnskapsføres, mens utgifter betales og svekker likviditeten, men ikke driftsregnskapet. Differansen mellom kostnader og utgifter (i pensjonssammenheng) kalles premieavvik. Premieavviket belastes kommende 7 årsregnskaper for pensjon (med 1/7 del årlig).

Pensjonsprognosene fra KLP og SPK for årene framover, er at kostnadene vil stige. Isolert sett for 2023 vurderer kommunedirektøren det slik at denne effekten ikke vil slå så tungt inn enda, men vil komme i større grad senere år. Årsprognose nå pr. 1. tertial er at regnskap 2023 vil kunne bli omtrent som budsjettet.

Kapitalkostnader og -inntekter

Med kapitalkostnader og kapitalinntekter regnes her rentekostnader, avdrag, renteinntekter og utbytter.

Rentekostnadene ble ca. kr 1,8 mill lavere i årets første tertial enn budsjettet. Hovedgrunnen til dette er at man har trukket opp mindre lån enn forutsatt som følge av at flere av prosjektene i investeringsprogrammet har mindre fremdrift enn lagt til grunn i budsjettet. Kommunen trakk i mars 2023 opp et 5-årig obligasjonslån på kr 150 mill, tilsvarende ca halvparten av samlede vedtatte lånefinansieringer for 2023. Lånet ble låst til en nominell rente på 3,85% som i ettertid har vist seg å være gunstige betingelser.

Samlet for 2023 viser årsprognosen ca. 5,5 mill lavere rentekostnader enn i budsjett. Til grunn for dette ligger at man ikke trekker opp mer lån enn det som ble gjort i mars 2023. På grunn av forskyvninger og utsettelse av prosjekter i investeringsbudsjettet, ser det ikke ut til å være behov for å trekke opp hele den godkjente lånerammen i år.

Renteinntektene er noe høyere enn budsjettet. Årsprognosen viser ca. kr 3,8 mill mer renteinntekter enn budsjett, hvorav ca kr 1,3 mill er positivt avvik ved første tertialslutt.

Avdragene på kommunens gjeld er på linje med budsjett både i perioden og i prognosen.

Kommunens utbytter ligger an til å bli på linje med budsjett, hvorav utbyttet fra Å Energi AS på kr 44,8 mill er det klart største bidraget.

Finansforvaltning og finansreglement

Kommunestyret vedtok i 2022 nytt finansreglement. Reglementet setter klare rammer og retningslinjer for kommunens finansforvaltning. Finansforvaltningen er tredelt og fastsetter regler og retningslinjer for:

- Gjeldsforvaltning
- Forvaltning av kortsiktig driftskapital
- Forvaltning av langsiktig finansaktiva

Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som skal gjelde for finansforvaltningen i Grimstad kommune og definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for de ulike delene av finansforvaltningen. Det nye finansreglementet gir noe større handlingsrom enn det tidligere reglementet, blant annet ved at man kan differensiere gjeldsporteføljen med kortere lånepapirer som over tid er forventet å gi lavere kapitalkostnader. En finansrapport med oversikt over kommunens gjeldsportefølge følger som vedlegg til denne tertialrapporten.

Når det gjelder forvaltning av kommunens kortsiktige driftskapital, har kommunen fremdeles alle likvider i banken, men er i en løpende vurdering om å plassere deler av midlene i pengemarkedsfond for bedre avkastning innenfor finansreglementets handlingsrom. Avtalen med kommunens hovedbankforbindelse, sikrer imidlertid en akseptabel avkastning på kommunenes innestående bankinnskudd.

Kommunedirektøren har foreløpig ikke startet arbeidet med forvaltning av langsiktig finansaktiva slik det nye finansreglementet også kan åpne for. Denne forvaltningen innebærer en aktiv forvaltning av kommunens egenkapital og overskuddsmidler. Erfaringene fra andre kommuner er at langsiktig kapitalforvaltning gir en avkastning over tid som er høyere enn kommunen betaler i rente for sine lån. Det er derfor gunstigere å forvalte den frie kapitalen for kapitalavkastning enn det er å bruke den frie kapitalen til å nedbetale gjeld. Det er imidlertid viktig å være klar over at det er høyere risiko ved langsiktig kapitalforvaltning enn ved bankinnskudd, og at det derfor vil være svingninger i avkastningen fra år til år, herunder at det vil være år med negativ avkastning. Det nye finansreglementet definerer imidlertid handlingsrommet for forvaltningen av finansaktiva og avgrensner risiko.

Kommunens disposisjonsfond er av en slik størrelse at det er aktuelt å avsette en andel av dette til langsiktig kapitalforvaltning uten at dette vil innebære en risiko for å ikke ha tilstrekkelig likviditet gjennom året.

Økende usikkerhet og volatilitet i finansmarkedene som følge av krigen i Ukraina mv, gir lavere forutsigbarhet for kommunenes økonomiske rammebetingelser i tiden fremover, og tilsier at kommunen foreløpig avventer å starte med langsiktig kapitalforvaltning. Langsiktig kapitalforvaltning krever spesialkompetanse om aksje- og obligasjonsmarkedet som kommunen ikke selv kan forventes å inneha. Man ser derfor for seg å benytte ekstern rådgivningskompetanse til dette når dette initieres.

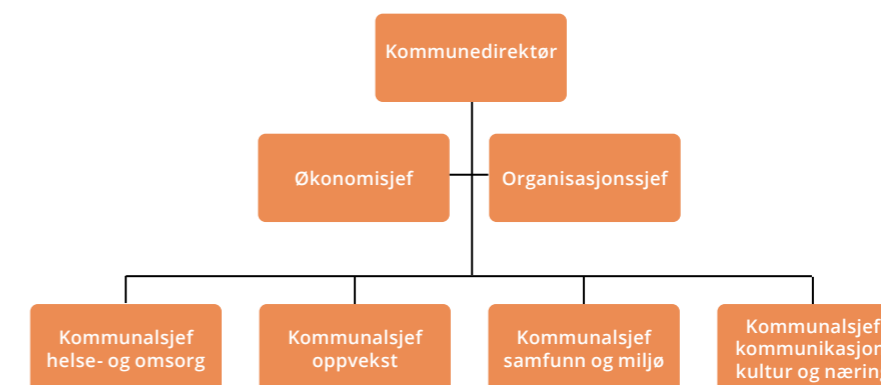

Oversikt samlede netto driftskostnader

(tall i kr 1000)

Kommunens samlede netto driftskostnader (sektor)	Per 30.04.2023			2023			Per 30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Helse & omsorg	248 635	237 552	-11 085	651 437	622 413	-29 024	251 551
Oppvekst	226 001	223 577	-2 423	668 260	660 360	-7 900	216 462
Samfunn & miljø	78 786	76 411	-2 375	154 378	150 878	-3 500	63 562
Kommunikasjon, kultur og næring	26 709	26 808	99	71 231	71 231	0	25 138
Stab/støtte	10 139	10 132	-8	30 098	30 098	0	10 706
Fellesområder	39 848	39 835	-13	120 703	120 703	0	32 784
Finansområdet	-534 069	-520 577	13 492	-1 696 106	-1 655 682	40 424	-493 798
Netto driftskostnader	96 049	93 738	-2 358	1	1	0	106 405
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	495 056	476 085	-18 971	1 305 072	1 255 315	-49 757	479 275
Kjøp av konsulent tjenester	5 438	2 898	-2 540	13 390	10 088	-3 302	4 995
Kjøp av andre private tjenester	106 047	105 169	-878	392 414	396 601	-5 813	76 896
Alle andre kostnader	282 452	266 618	-15 835	629 483	625 687	-3 796	263 599
Alle andre inntekter	-792 901	-757 035	35 867	-2 340 359	-2 277 691	62 668	-718 925
Netto driftskostnader	96 092	93 735	-2 357	0	0	0	105 840

Organisasjon

Internkontroll

Virksomhetsstyring og internkontroll inngår i sektorenes ansvar.

KS-veilederen «Orden i eget hus, kommunedirektørens internkontroll» legger føringer for kommunedirektørens arbeid med internkontroll.

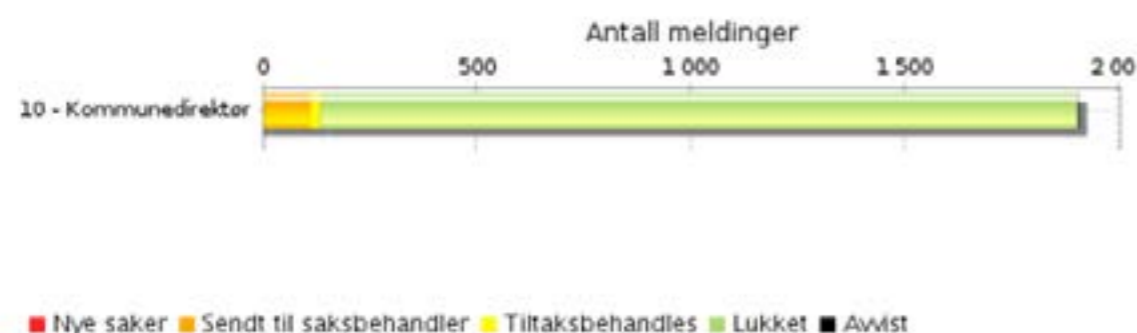
Mandat, arbeid/fremdrift og etterlevelse følges opp av kommunedirektør og stab, samt kommunedirektørens samlede lederteam.

Avvik

Det er fortsatt god og økende avviksrapportering. I samme periode i 2022 ble det innrapportert 1600 meldinger, mens årets tall er 1900. En stor andel av avvikene er lukket.

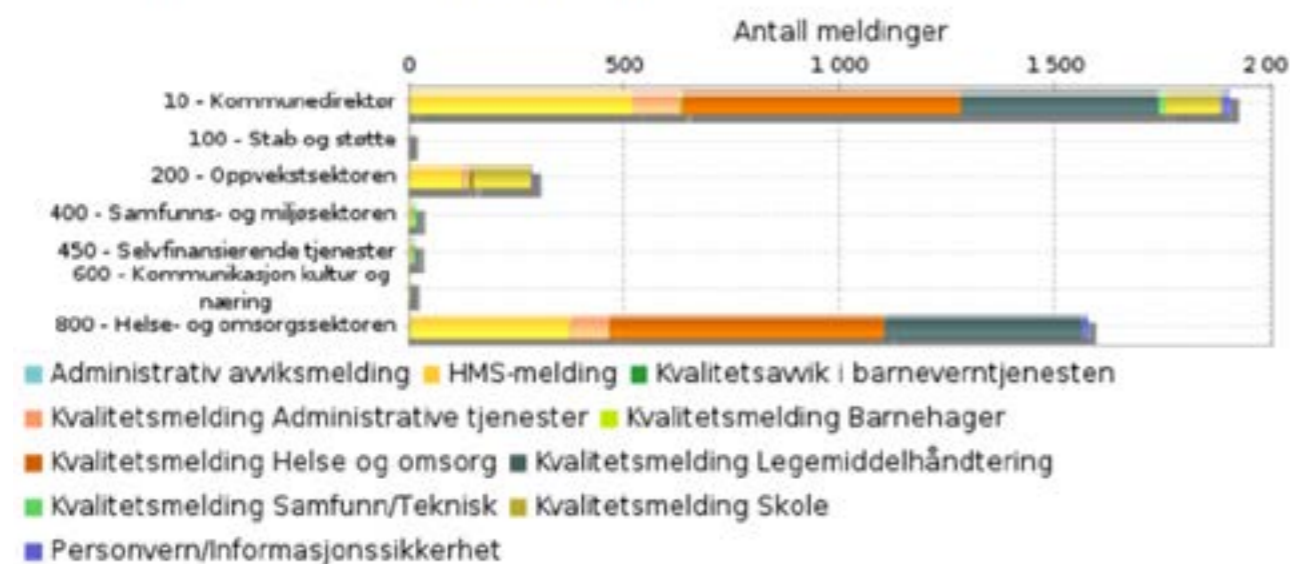
(«10 – kommunedirektør» er ensbetydende med GK aggregert)

Totalt antall saker 1. tertial 2023

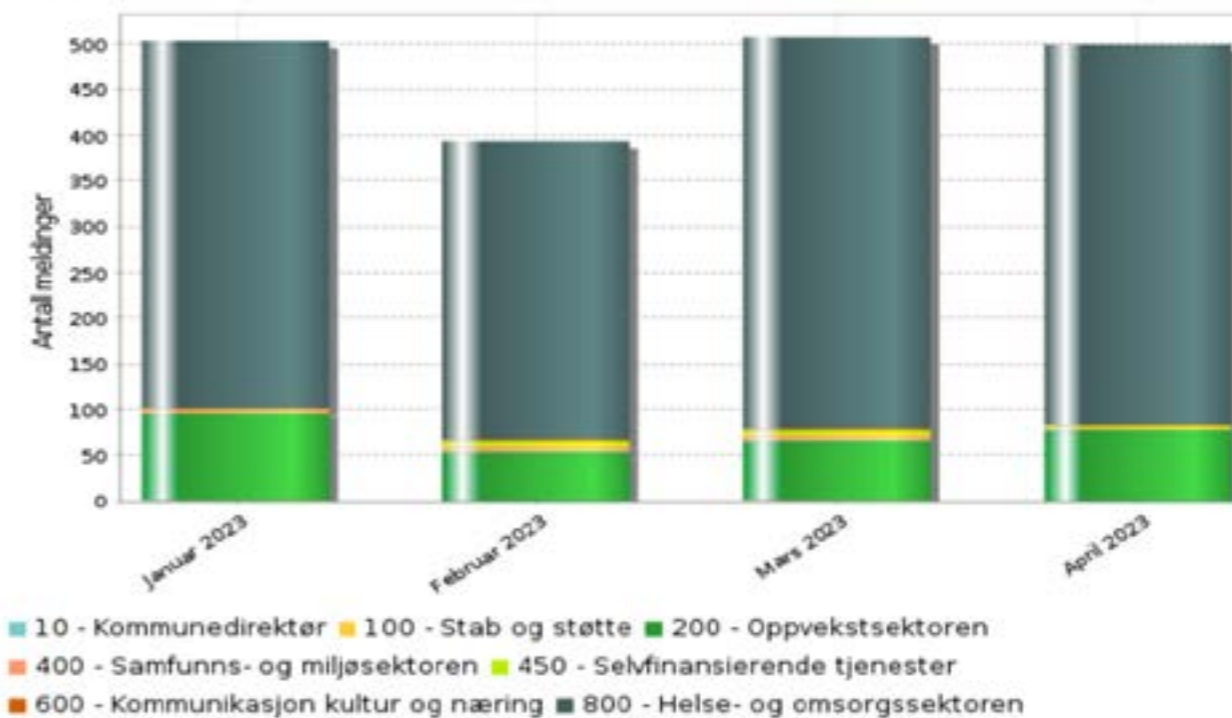

Rapport innmeldte saker fra 1. januar til 30. april 2023

Oversikt sortert etter de ulike meldingskjemaene

Fordeling over tid

Heltid og deltid

Kommunen arbeider fremdeles godt med å redusere ufrivillig deltid, og å øke stillingsstørrelser for at flest mulig skal få tilbud om full stilling. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse og heltidsansatte er relativt likt fra tredje tertial 2022 til første tertial 2023.

Enhet	T3 2022		T1 2023	
	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	Andel heltid	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	Andel heltid
Grimstad kommune	84 %	58 %	84 %	59 %
Oppvekst	90 %	66 %	91 %	67 %
Samfunn og miljø	96 %	89 %	95 %	88 %
Helse og omsorg	76 %	43 %	77 %	45 %
Kommunikasjon, kultur og næring	77 %	55 %	74 %	53 %
Stab og støtte	94 %	83 %	95 %	88 %

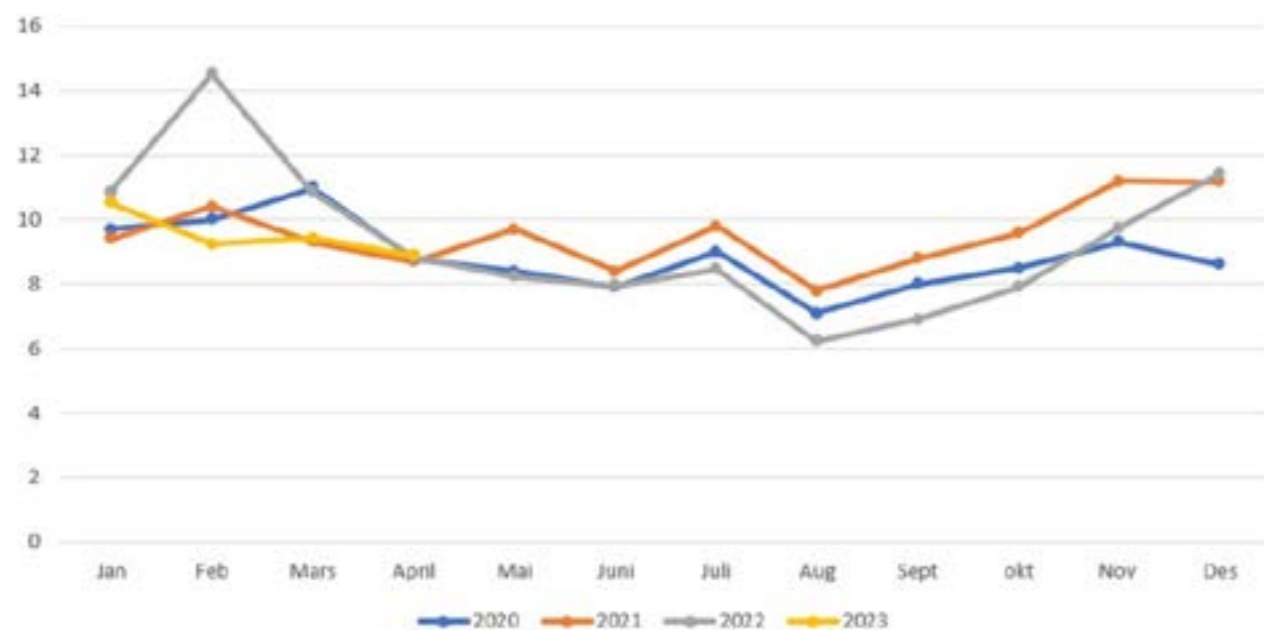
Medarbeiderundersøkelse

Det jobbes fortsatt med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført i mars 2022, der vi fikk resultater omtrent som landsgjennomsnittet. Det ble tilrettelagt workshops for å sikre god oppfølging i alle enheter og avdelinger. Både gjennomføring, oppfølging og opplevelsen av effekt ble evaluert i februar 2023. Evalueringen ble gjennomgått i AMU i april, og AMU støtter ny kartlegging i 2024 med små justeringer i tidslinjen for prosessen.

Sykefravær

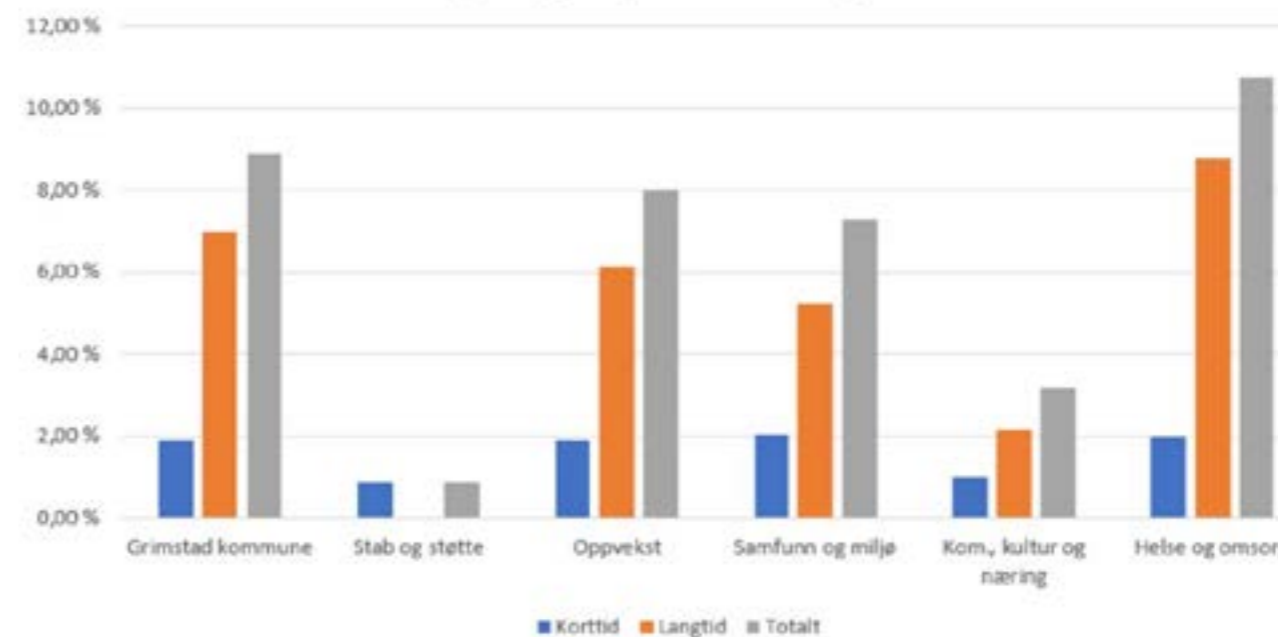
Kommunens sykefravær har hatt positiv utvikling i 1. tertial. Det startet høyt i januar, men er nå nede på tilsvarende nivå som foregående år. Man håper at denne utviklingen vil fortsette, da det jobbes kontinuerlig med fravær, både på individ og overordnet nivå.

Utvikling av sykefravær

	2022		2023			
	nov.22	des.22	jan.23	feb.23	mar.23	apr.23
Totalt i Grimstad kommune	9,80 %	11,40 %	10,52 %	9,24 %	9,43 %	8,88 %
Stab og støtte	3,10 %	5,80 %	3,67 %	3,51 %	2,40 %	0,91 %
Oppvekstsektoren	8,70 %	10,30 %	9,06 %	7,77 %	8,29 %	8,01 %
Samfunns- og miljøsektoren	6,80 %	7,30 %	7,67 %	7,21 %	9,26 %	7,29 %
Kommunikasjon, kultur og næring	6,20 %	8,80 %	6,57 %	1,83 %	3,71 %	3,17 %
Helse- og omsorgssektoren	11,90 %	14,00 %	13,04 %	11,68 %	11,32 %	10,75 %

Korttid/langtid pr. sektor i april 2023

Tilsyn

Helse og omsorg:

Helse og omsorgssektoren har hatt to tilsyn første halvår 2023, begge disse tilsynene har vært fra Arbeidstilsynet.

HR ved HMS rådgiver og BHT har bistått enhetene i arbeid opp mot tilsynene.

Enhet for habilitering

Arbeidstilsynet – avlastning og aktivitet (barn og unge) 18.01.23

Orgnr. 987923245

22/10512 dok 14 og 15

Temaet i tilsynet

- Systematisk HMS-arbeid (kartlegging, risikovurdering, handlingsplan, rapportering og avvikshåndtering) knyttet til forhold i arbeidet som kan bidra til muskel- og skjelettplager og psykiske plager
- Ergonomiske, organisatoriske og psykososiale forhold i arbeidet som kan påvirke risikoen for at arbeidstaker kan få muskel og skjelettplager og psykiske plager.
- Ledelse og medvirkning – samarbeid med arbeidstakere og verneombud
- Informasjon og opplæring knyttet til risikoforhold i arbeidet
- Bedriftshelsetjenesten

Resultatet av tilsynet:

- Pålegg (avlastning): frist 15. mai
- Krav om opplysninger (ettersende opplysninger)
- Pålegg - HMS-arbeid- kartlegging og risikovurdering
- Pålegg - arbeidstidsordning – vurdering av forsvarlighet (virksomheter over 50 ansatte)
- Pålegg (barnebolig) frist 15. juni
- Krav om opplysninger (ettersende opplysninger)
- Pålegg - HMS-arbeid- kartlegging og risikovurdering (vold og trusler om vold)
- Pålegg - arbeidstidsordning – vurdering av forsvarlighet

Alt dette er sendt inn. Det er ikke kommet noen tilbakemelding på noe av det.

Når endelig tilbakemelding fra Arbeidstilsynet foreligger vil det bli utarbeidet en politisk orienteringssak

Enhet Omsorgssentre

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at virksomhetene følger kravene i arbeidsmiljøregelverket.

FRIVOLLTUN BO- OG OMSORGSSENTER - org.nr. 974548984

07.03.2023 kl. 9.00—15.00.

Hensikten med tilsynet

Hensikten med tilsynet er å kontrollere hvordan dere jobber systematisk forebyggende for å unngå at

arbeidstakerne får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.

Tema i tilsynet:

- Ergonomiske, organisatoriske og psykososiale forhold i arbeidet som kan påvirke risikoen for at arbeidstakere kan få muskel- og skjelettplager, og psykiske plager
- Systematisk HMS-arbeid knyttet til forhold i arbeidet som kan bidra til muskel- og skjelettplager, og psykiske plager herunder risiko for vold og trusler
- kartlegging
- risikovurdering
- handlingsplan med tiltak
- avvikshåndtering
- rutiner for oppfølging av hendelser
- Ledelse og medvirkning, samarbeid med arbeidstakere og verneombud
- Informasjon og opplæring knyttet til risikoforhold i arbeidet
- Arbeidstid
- Bedriftshelsetjeneste

Vi viser til tilsyn med FRIVOLLTUN BO- OG OMSORGSSENTER org.nr. 974548984 (underenhet)

I tilsynet fant vi forhold som ikke er i samsvar med regelverket. Her er en oversikt over Arbeidstilsynets reaksjoner i saken.

- Pålegg - Muskel- og skjelettplager - kartlegging og risikovurdering
- Pålegg - Psykiske plager - kartlegging og risikovurdering
- Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger, kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan
- Pålegg - Arbeidstid - vurdering av om arbeidstidsordningene er fullt forsvarlig
- Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand

Frivolltun bo og omsorgssenter har jobbet med å svare ut disse påleggene. Avdelingen har utformet risikoanalyser slik arbeidstilsynet ber om. Dette er gjort i HMS-gruppen, i tillegg har BHT, HVO, HMS rådgiver fra kommunen deltatt.

Det har vært gjennomgang av saken AMU den 08.06.23. I tillegg vil det bli orientert om saken i HO – utvalget den 13.06.23.

Når endelig tilbakemelding fra Arbeidstilsynet foreligger vil det bli utarbeidet en politisk orienteringssak

Samfunn og miljø:

- Tilsyn fra Mattilsynet vedrørende utstedelse av sertifikater for å kjøpe og bruk av plantevernmidler. Det er kommunen (Enhet for plan, miljø og landbruks) som utsteder/godkjenner dette. Det ble ikke avdekket avvik i dette tilsynet.
- Årlig revisjon på vannverket. Utført av Mattilsynet og er gjennomgang av våre systemer og rutiner. Godkjent.
- Kontrollutvalget sjekket ut valgene vi gjorde da vi valgte å benytte rammeavtalen på gjennomføring av Dampskipsbrygga. Godkjent
- Vegvesenet gjennomførte tilsyn/stikkprøve på verkstedets rutiner og gjennomføring av EU-kontroller. Godkjent
- Det har vært gjennomført forenklet etterlevelseskontroll 2023 i Grimstad kommune, av SK Revisjon. De har sett på kommunens rutiner og dokumentasjon vedrørende kommunale utleieboliger og merverdiavgiftskompensasjon knyttet til disse. Ingen avvik.
- Branntilsyn er gjennomført som normalt

Oppvekstsektoren

I første tertial har vi hatt tilsyn fra Statsforvalteren. Tilsynstema var barnehageloven § 37 – barn med nedsatt funksjonsevne. Skriftlig og stedlig tilsyn er gjennomført våren 2023, men endelig rapport er ikke kommet ennå.

Tilsyn fra Statsforvalteren knyttet til barn og unge 7-12 år med psykiske utfordringer ble avsluttet og lukket i 2022. Oppvekstsektoren har selv bestemt at vi ønsker å følge opp hvordan det tverrfaglige samarbeidet har blitt forbedret etter iverksettelse av konkrete tiltak. Våren 2023 ble det utarbeidet en spørreundersøkelse til de aktuelle tjenestene i laget rundt og for barn, unge og deres familier. Det arbeidet pågår nå.

Eide barnehage hadde branntilsyn 01.03.23. Her vises det til rapportering ved Samfunn- og miljøsektoren.

Stab

Tilsyn fra Datatilsynet, Grimstad kommune:

- Datatilsynet varslet i brev datert 02.02.2023 at de ønsket å gjennomføre et tilsyn i Grimstad kommune med bakgrunn i personvernforordningens artikkel 57, 58 nr. 1. Tilsynet ble gjennomført 09.03 i kommunestyresalen.
- Grimstad kommune mottok 10.05 endelig tilsynsrapport fra Datatilsynet. Som et resultat av varsel om og gjennomført tilsyn fikk Grimstad kommune pålegg fra Datatilsynet. Pålegget innebærer:
- Grimstad kommune må innen 31.12.2023 ferdigstille arbeidet med etableringen og

implementeringen av egnede systematiske organisatoriske og tekniske tiltak for å sikre og påvise at kommunens behandling av personopplysninger utføres i samsvar med personvernforordningen.

- Rapportering hvert kvartal på generell fremdrift og status for etablering og implementering av tiltakene.
- Første rapport skal oversendes til Datatilsynet innen 30.06.2023.
- Kommunen har i forkant av første rapportering, 30.06, kommet godt i gang med arbeidet. Det er allerede etablert flere rutiner i kommunens kvalitetssystem og ny fagansvarlig for informasjonssikkerhet og personvern har kommet på plass. Tiltredelse for stillingen er 12.06.2023. Kommunen har i tillegg blitt med i et arbeid med Personvernombudet Østre Agder i forhold til oppdatert datainstruks og kompetanseplan for området.

Revisjonen anbefaler at det foretas en gjennomgang av roller, ansvar og myndighet, med fokus på forventinger til; fagstøtte, veiledning og involvering. Videre anbefales tiltak for at de ansatte blir mer trygge på sin kompetanse, og at kunnskap om innkjøpsprosessene samsvarer med det ansvaret de er tillagt gjennom innkjøpsreglementet. Revisjonen anbefaler etablering av rutiner knyttet til håndtering av kontraktsoppfølging.

Kommunedirektøren tar utgangspunkt i rapportens læringspunkter og utviklingsmuligheter for det videre arbeid med oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten. Det er i den forbindelse igangsatt en prosess med sikte på å revidere kommunens anskaffelsestrategi og innkjøpsreglement, slik at relevante anbefalinger fra revisjonen ivaretas i styringsdokumentene. Medvirkning og implementering innebærer en forventet ferdigstillelse innen utgangen av 2023.

Forvaltningsrevisjon «offentlige anskaffelser – grimstad kommune»

Offentlige anskaffelser er et komplekst fagområde som stiller store krav til en hensiktsmessig rolle- og ansvarsfordeling, opplæring, fagstøtte og en korrekt håndtering gjennom både lovkrav, innkjøpsreglement og oppfølging. Kommunens innkjøpsreglement fremstår for revisjonen som et opplysende og veiledende skriftlig rammeverk for å sikre gode innkjøpsprosesser blant ansatte. Revisjonen bemerker likevel at innkjøp er et område mange anser som krevende og at flere er redde for å gjøre feil på området.

Kommunikasjon, kultur og næring:

Ingen tilsyn i 1.tertial.

Oppvekstsektoren

Sammendrag / Innledning

Sektoren omfatter sektorledelse, stab oppvekst og 16 enheter med underliggende avdelinger. Disse enhetene består av fire kommunale barnehager, seks barneskoler, en 1-10 skole, to ungdomsskoler, en skole og ressurscenter for funksjonshemmede barn, kvalifiseringstjenesten (flyktningstjenesten og voksenopplæringen) og enhet for barn, unge og familier (BUF). Pedagogisk psykologiske tjenester (PPT) og spesialpedagogtjenester for barnehager er lagt til enheten, barn, unge og familier, som i tillegg inneholder barnevernstjenesten, helsesykepleier- og jordmortjenesten, familiesenteret og koordinator og rådgiver for SLT/MOT (SLT = samarbeid om lokale kriminalitetsforebyggende tiltak. MOT = forebyggende arbeid mot mobbing, utenforskap og psykiske vansker). Sektoren er nå kommunes største og forvalter store ressurser, både menneskelige og økonomiske. Sektoren er sammensatt av ulike og komplekse enheter og tjenester som er strengt lovregulert gjennom spesiallover og forskrifter.

I tillegg til lovregulerte krav og føringer, jobber sektoren etter kommunens overordnede målsettinger. Det jobbes kontinuerlig for å bli enda bedre på samhandling og koordinering mellom tjenester, noe som var hovedgrunnen for å samle flere tjenester i en sektor. De overordnede målene skal brytes ned og tilpasses den enkelte enhet og tjeneste. Sektoren har medvirket på alle nivåer i prosessen med å revidere kommuneplanens samfunnsdel.

Barnevernsreformen, også omtalt som oppvekstreformen, medfører at kommunen selv får et større ansvar både faglig og økonomisk. Det blir høyere kommunale egenandeler når barn har behov for statlige barneverntiltak, og kommunen får det fulle økonomiske ansvar ved plassering av barn utenfor eget hjem. Intensjonen med barnevernsreformen er tidlig innsats og forebyggende arbeid særlig rettet mot risikoutsatte barn og unge. Kommunestyrets budsjettvedtak om styrket ressurs til tiltaksteam for barnevernstjenesten er derfor helt i tråd med reformen.

Som en av barnevernsreformens hovedpunkter, leder oppvekstsektoren arbeidet med å få på plass kommunens plan for forebyggende arbeid rettet mot barn, unge og deres familier. Hovedmålet med planen er å få på plass overordnede mål og strategier, tydelig ansvarsfordeling, klarhet i hvordan oppgavefordelingen skal være og ikke minst hvordan samarbeid og samhandling skal foregå i praksis. Prosessen til nå har vært med bred involvering av alle tjenester, både interne og eksterne, som utgjør «laget rundt og for barn og unge». Det har vært viktig å tilpasse fremdriften til revidering av kommuneplanens samfunnsdel, slik at kommunes plan for forebyggende arbeid harmoneres med kommunes overordnede satsinger og målsettinger. Implementering av planen vil kreve tydelige prioriteringer og antakelig noen økte ressurser innenfor prioriterte områder. Den største utfordringen vil imidlertid muligens dreie seg om en holdnings- og atferdsendring for alle involverte i praksis.

Enhetslederne må hele tiden foreta prioriteringer knyttet til hvilke lovkrav som kan innfris innenfor egen ramme. Elevtall og klassestørrelser og mengden av enkeltvedtak og hva disse innebærer, gjør at den enkelte skoleleder og skole må sette inn rett kompetanse og personell til de ulike gjøremålene. Det foregår følgelig en kontinuerlig prioritering og omdisponering av personellet. Det kan derfor være hensiktsmessig å ikke benytte lærere til alt elevrettet arbeid, men i stedet bruke miljøarbeidere. Det er dette som blir særlig krevende opp mot å innfri minstekrav for lærertetthet.

Sektorens nyeste enhet barn, unge og familie, har en særlig nøkkelrolle i arbeidet med tidlig innsats og forebyggende arbeid. Spredt lokasjon har utfordret implementering og kulturarbeidet i enheten, men gode møtestrukturer- og arenaer har til en viss grad kompensert for dette. Behovet for tjenestene som denne enheten leverer har økt betydelig, noe som også fremkommer av aktivitetsoversikten for enheten. Det gjenspeiler også det som fremkommer i elevundersøkelsen, ungdataundersøkelsen, tilstandsrapporten for barnehage- skole og barnevern samt behov meldt inn fra enhetene.

Grimstad kommune, med flyktningstjenesten i førersetet, evnet å håndtere Ukrainasituasjonen som oppstod i 2020 på en svært god måte. Grimstad kommune har fortsatt det gode arbeidet med å bosette et stort antall flyktninger, både fra Ukraina og andre land. Det har imidlertid krevd fleksibilitet, samarbeidsevne og handlekraft fra alle involverte tjenester. Likevel må det nevnes at den kompetansen som Kvalifiseringstjenesten hadde og har, har vært og er avgjørende for de positive resultatene av hele bosettingshåndteringen.

Tabellarisk oversikt for sektoren

(tall i kr 1000)

Oppvekst sektoren	Per 30.04.2023			2023			Per 30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Sektorens fellesområde	66 007	63 606	-2 400	263 170	256 170	-7 000	60 587
Kommunale barnehager	14 325	14 398	72	39 474	39 474	0	13 205
Barne- og ungdomsskoler	108 650	107 364	-1 286	248 595	246 395	-2 200	108 051
Kvalifiseringstjenesten	5 827	5 946	120	18 898	19 698	800	5 520
Barn, unge og familie	31 192	32 263	1 071	98 123	98 623	500	29 098
Netto sektorkostnad	226 001	223 577	-2 423	668 260	660 360	-7 900	216 462
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	173 810	167 472	-6 338	477 170	459 673	-17 497	165 133
Kjøp av konsulenttjenester	1 105	527	-578	2 500	1 580	-920	948
Kjøp av andre private tjenester	59 019	57 212	-1 808	243 065	239 065	-4 000	54 926
Alle andre kostnader	18 465	17 357	-1 108	65 524	62 524	-3 000	15 403
Alle andre inntekter	-26 398	-18 990	7 408	-120 000	-102 483	17 517	-19 948
Netto sektorkostnad	226 001	223 578	-2 424	668 259	660 359	-7 900	216 462

Den økonomiske driften på enhetsnivå

Det er tett oppfølging av enhetslederne i sektoren fra sektorledelsen og økonomiavdelingen. Økonomisk balanse er et av hovedmålene for Grimstad kommune også i 2023, og for sektoren er dette målet særlig prioritert og vies derfor mye oppmerksomhet. Hensikten med den relativt tette økonomioppfølgingen er selvsagt for å hjelpe enhetene med å oppnå budsjettbalanse, men også en god måte å ha tett kontakt med lederne i andre utfordringer i en ellers travel og intens hverdag. Enhetene har utarbeidet virksomhetsplaner med tydelige målsettinger, som benyttes ved rapporteringene.

Per første tertial har sektoren et samlet merforbruk på kr. 2,424 millioner, jfr. tabellen over.

Fellesområdet

Fellesområdet er en stor post i sektorens ramme og inneholder blant annet tilskudd til de private barnehagene og skolene, Grimstads del av Langemyr skole, tilskudd knyttet til enkeltvedtak for barn med særlige behov, lønnskostnader til stab og sektorledelse.

Omfanget av enkeltvedtak etter barnehageloven til spesialpedagogisk hjelp og økt støtte for barn med funksjonshemmede barrierer, er lovpålagte oppgaver hvor det er vanskelig å gi en god økonomisk prognose, siden dette er individbaserte vedtak som kan variere fra år til år.

Per første tertial er merforbruket på fellesområdet på kr. 2,401 millioner. Merforbruket er i hovedsak knyttet til spesialpedagogisk hjelp og styrkingstiltak i barnehagene og økt antall barn med moderasjonsordninger på SFO. Det er også store overføringer knyttet til gjesteelever til og fra andre kommuner. Det har også skjedd en økning av familier som har rett til fritak fra foreldrebetaling.

Grimstad kommune har nå moderasjonsordninger for SFO tilsvarende ca. kr. 8,8 millioner i året for alle skolene i Grimstad. Dette utgjør ca. kr. 1 million mer enn den lovpålagte moderasjonsordningen. Tilskuddet fra staten utgjør årlig ca. kr. 4,2 millioner. Det vil si at ca. halvparten dekkes inn gjennom statlige tilskudd. Fra august 2023 pålegges kommunene utvidet moderasjonsordning for 2. trinn, noe som vil utgjøre en anslått økning på kr. 0,4 millioner per måned. Altså kr. 2 millioner mer for høsten 2023.

Bakgrunnen for moderasjonsordningene er to lovpålagte ordninger knyttet til henholdsvis gratis kjernetid uavhengig av inntekt for 1. trinn og en inntektsgradert betalingsordning for 1.-4. trinn. I tillegg har Grimstad en egen kommunal ordning med gratis kjernetid for 2.-4. trinn for husholdninger som tjener mindre enn kr. 450 000. Det siste utgjør forskjellen på kr. 1 millioner som nevnt i forrige avsnitt. Fra høsten vil 2. trinn utgå fra den lokale ordningen og inn i den nye utvidede nasjonale ordningen.

Det er per i dag ikke samsvar mellom statlige lovpålagte moderasjonsordninger og statlige overføringer til kommunene. Moderasjonsordningene har ført til at flere familier enn tidligere nå benytter SFO med gratis kjernetid og inntektsgradert betaling. Det er imidlertid ikke budsjettert med denne økningen i SFO kostnader/reduksjonen i SFO inntekter.

Det settes inn kostnadsreducerende tiltak i form av veiledningsressurs knyttet til styrkingstiltak i barnehagene og en gjennomgang av ressurstildelingen. Det forventes at tiltak kan stoppe økningen i merforbruket for dette området.

Prognosen for fellesområdet ved årets slutt tilsier likevel et merforbruk på ca. kr. 7 millioner.

Kommunale barnehager

De fire kommunale barnehagene er samlet i tilnærmet balanse. Alle barnehagene har flere barn med særlige behov, men ressurser til dette belastes som nevnt fellesområdet og ikke den enkelte barnehages ramme. Handlingsrommet til enhetslederne er fortsatt svært stramt og det er lite rom for innkjøp av nye leker og annet utstyr som for eksempel digitale hjelpemidler.

Kommunestyrets vedtak om å innføre flere teltidspunkter for barnehagene, har økt muligheten for at alle barnehagene, både de kommunale og de private, kan ta inn nye barn gjennom hele året.

Prognosen ved årets slutt antas å være i balanse samlet for barnehagene.

Kommunale grunnskoler

De kommunale grunnskolene har per første tertial et samlet merforbruk på kr. 1, 286 millioner. Her er det særlig Fevik, Fjære, Landvik og Eide skoler som står for merforbruket. Grimstad ungdomsskole har et mindre forbruk på kr. 1, 086 millioner. Det må bemerkes at periodiseringen er ulik for skolene og beløpene vil følgelig endres i løpet av året.

Sektorledelsen ser alvorlig på, og er bekymret over de signaler som gis fra skolelederne knyttet til skolenes mulighet til å løse oppgavene på en kvalitetsmessig god nok måte. Særlig er dette relatert til elever som har behov for ekstra hjelp og spesialundervisning. Det viser seg å være flere relativt kompliserte og sammensatte problemstillinger som skolene må løse. Både elevundersøkelsen og ungdataundersøkelsen synliggjør at flere elever opplever skolevegring og utenforskap. Skolelederne må prioritere tøft innenfor egne rammer, og flere skoler sliter med å innfri kravet til minstenorm for lærertetthet.

Prognosen for skolene samlet ved årets slutt antas å bli et merforbruk på ca. kr. 2 millioner.

Langemyr skole og ressurscenter

Langemyr skole og ressurscenter gir grunnskoletilbud til elever med utviklingshemming og store tilretteleggingsbehov i Grimstad, Lillesand og Birkenes kommune, samt til gjesteelever fra andre kommuner etter behov og kapasitet. Skolen drives med 0-budsjett, der kostnadene dekkes ved fakturering til eier- og brukerkommunene. Elevenes bemanningsressurs i skole og SFO fastsettes ved enkeltvedtak om spesialundervisning for hver elev. Øvrige kostnader fordeles ut fra antall elever fra hver kommune, eventuelt etter kommunenes eierandel. Samarbeidsavtalen mellom eierkommunene regulerer hvordan kostnader beregnes og fordeles.

Prognosen for Langemyr skole og ressurscenter antas å være i balanse ved årets slutt

Kvalifiseringstjenesten

Kvalifiseringstjenesten består av flyktningetjenesten og voksenopplæringen og har per første tertial et lite mindreforbruk.

På bakgrunn av situasjonen i Ukraina har IMDi anmodet Grimstad om å bosette 180 flykninger i 2023. Dette krever stor innsats, godt samarbeid mellom tjenester og god koordinering. Det har vært og vil fortsatt bli behov for å ansette i både midlertidige og faste stillinger på flere tjenestoområder. De fleste utgifter relatert til Ukraina forutsettes dekket gjennom egne overføringer.

Prognosen for enheten ved årets slutt antas å bli et mindreforbruk.

Barn, unge og familie (BUF)

Enhet for barn, unge og familie har per første tertial et mindreforbruk på kr. 1, 071 millioner. Dette skyldes i hovedsak vakanser i barnevernstjenesten og i helsesykepleier- og jordmortjenesten. Grunnet sykefravær har enhetsleder i lange perioder også ivaretatt rollen som leder for helsesykepleier- og jordmortjenesten. Omfanget av både oppgaver, kompleksitet og henvendelser har økt mye i denne tjenesten på få år, og behovet for å styrke ledelsen er nå stor. Kompetansene i enheten er svært sårbare knyttet til å rekruttere vikarer ved fravær. Særlig har dette vært merkbart for PPT og spesialpedagogene for barnehagene.

Prognosen for enhet barn, unge og familie antas til merforbruk. Det er imidlertid usikkerhet til beløpets størrelse.*

Det vises for øvrig til enhetenes egne tertialrapporter for en mer detaljert beskrivelse tjenestene og status.

Årsverk

Utviklingen for faste årsverk i sektoren har en nedgang, mens midlertidige årsverk har økt det siste året. Dette skyldtes til dels at det er vakante stillinger. Bruk av vikarer og midlertidige stillinger benyttes ved sykdom og at det ansatt personell i midlertidige stillinger særlig knyttet til Ukrainasituasjonen.

Sykefravær

Sykefraværet i sektoren har utviklet seg på en positiv måte. Enhetenes HMS-grupper fungerer godt, og oppleves som god støtte for både ansatte og ledere. Målet for sektoren for 2023 ble satt høsten 2022 da sykefraværet hadde vært svært lavt i en periode. Målet ble satt til 6 % for sektoren, som nok var litt for optimistisk.

Tabellen viser en oversikt totalt for Grimstad kommune og eksplisitt for oppvekstsektoren fra november 2022 til og med april 2023

	2022		2023			
	Nov. 2022	Des.2022	Ja.2023	Feb.2023	Mars2023	Apr2023
Grimstad kommune	9,80 %	11,40 %	10,52 %	9,24 %	9,43 %	8,88 %
Oppvekstsektoren	8,70 %	10,30 %	9,06 %	7,77 %	8,29 %	8,01 %

Tabellen viser oversikt over de kommunale skolene i Grimstad fra november 2022 til og med april 2023

	nov.22	des.22	jan.23	feb.23	mar.23	apr.23
2002010 - Grimstad u.s.	7,30 %	10,21 %	9,09 %	5,47 %	5,10 %	7,42 %
2002020 - Fevik skole	5,10 %	5,37 %	7,75 %	4,27 %	4,73 %	5,34 %
2002030 - Eide skole	6,86 %	9,94 %	6,30 %	11,13 %	8,06 %	9,75 %
2002040 - Jappa skole	8,75 %	12,07 %	15,32 %	12,20 %	11,33 %	9,78 %
2002050 - Frivoll skole	12,28 %	16,03 %	14,64 %	11,31 %	14,14 %	10,37 %
2002060 - Landvik skole	14,79 %	14,74 %	12,36 %	11,19 %	11,75 %	11,30 %
2002070 - Holviga barneskole	8,48 %	7,44 %	5,69 %	9,24 %	10,08 %	7,50 %
2002080 - Holviga ungdomsskole	9,90 %	11,43 %	4,53 %	5,23 %	9,12 %	8,03 %
2002090 - Fjære barneskole	4,67 %	5,31 %	5,60 %	4,36 %	3,81 %	2,65 %
2002110 - Langemyr skole og ressurscenter	10,31 %	13,49 %	11,62 %	9,48 %	9,65 %	12,34 %

Tabellen viser oversikt over de kommunale barnehagene i Grimstad fra november 2022 til og med april 2023

	nov.22	des.22	jan.23	feb.23	mar.23	apr.23
2001010 - Markveien kulturbarnehage	4,99 %	5,97 %	6,89 %	3,71 %	7,17 %	10,56 %
2001020 - Hausland barnehage	5,26 %	11,18 %	4,65 %	4,33 %	6,46 %	7,29 %
2001040 - Storgaten barnehage	18,84 %	20,18 %	12,43 %	12,31 %	15,52 %	11,39 %
2001050 - Eide barnehage	11,90 %	13,11 %	9,20 %	9,51 %	15,25 %	2,67 %

Tabellen viser oversikt over Kvalifiseringstjenesten og enhet for barn, unge og familie i Grimstad fra november 2022 til og med april 2023

	nov.22	des.22	jan.23	feb.23	mar.23	apr.23
2004000 - Kvalifiseringstjenesten	11,44 %	12,92 %	9,14 %	6,24 %	6,41 %	4,20 %
2008000 - Barn, unge og familie	10,74 %	14,58 %	10,79 %	11,48 %	11,41 %	11,05 %

Resultat og måloppnåelse

Enhetene i sektoren leverer gode og forsvarlige tjenester. Kvaliteten på tjenestene må sies å være god innenfor gitte rammebetingelser. Enhetsledernes erfaring med dagens budsjetttrammer er imidlertid at de oppleves som svært stramme og det er vanskelig å drifte både forsvarlig og samtidig innfri ulike lovkrav.

Under følger noen kommentarer knyttet til enkelte enheter.

Fevik skole

har ved første tertial et merforbruk på over kr. 1 millioner. Skolen er fortsatt preget av faglige og miljømessige utfordringer knyttet til at Fjære ungdomsskole ble flyttet til Fevik skole fra høsten 2020. I tillegg har skolen et stadig økende antall oppgaver knyttet til elever med sammensatte problemstillinger. Flere elever strever med atferdsutfordringer, psykisk uhelse og faglige utfordringer. Det har vært og er stor risiko knyttet til dette. I forbindelse med innstramming av budsjetttrammer fra 2021, ble ledelsesressurser fjernet. Dette har vist seg å få uheldige virkninger. Høsten 2022 og våren 2023 har det vært langtidsfravær ved skolens ledelse, noe som i stor grad påvirker driften. Sektorledelsen har sammen med enhetsleder foretatt en risikovurdering knyttet til skolens drift og ledelsesressurser og utfra en helhetsvurdering for forsvarlig drift av skolen, besluttet at enheten må styrkes med en ledelsesressurs. Prognosen ved årets slutt antas derfor en økning på merforbruket til ca. kr. 1,5 millioner.

Landvik skole

har per første tertial et merforbruk på kr. 380 000. Dette skyldes i hovedsak økning av ressursbruk knyttet til noen elever. Skolen styrer mot balanse ved årets slutt.

Fjære skole

Fjære skole har per første tertial et merforbruk på kr. 700 000. Skolen er nå en to-parallell skole, men ugunstig elevtall gjør inndeling kostbar for skolen. Det er for mange elever til å være kun en klasse, og det er for få elever for en lønnsom deling i to klasser. I forsøk på å kutte utgifter er det ikke satt inn vikarer for pedagoger som tar videreutdanning. Antall timer med spesialundervisning har gått ned. Skolen merker en økning av henvisninger til PPT og antar at det kan skyldes at styrkingstimer er tatt bort som innsparingstiltak.

Fra februar 2023 ble Fjære mottaksskole for elever fra Ukraina på 1.-7. trinn. Dette i første omgang fordi det ikke er kapasitet på Jappa og Frivoll skoler, men også fordi det er behov for å få fylle opp klasser ved Fjære skole. Prognosen for skolen ved årets slutt antas til et merforbruk på ca.kr. 1,2 millioner.

Eide skole

har per første tertial et merforbruk på kr. 300 000. Skolen har hatt en økning i enkeltvedtak knyttet til spesialundervisning. Selv om det ikke settes inn vikarer ved fravær, klarer ikke skolen å holde sitt budsjett. Prognosen ved årets slutt antas til fortsatt merforbruk.

Frivoll skole

er ved førte tertial i tilnærmet balanse. Skolen har hatt en økning i elevtallet både som følge av tilflytting, men også som mottaksskole for flykninger. Plasskapasiteten ved skolen er nå helt sprengt, og skolens ledelse har utfordringer med hvordan dette skal løses ved skolestart høsten 2023. Skolens tekniske stand og fasiliteter er ikke egnet til å ta imot flere elever og spesielt ikke elever med spesielle behov. I kommende skoleår vil skolen få flere elever med særlige utfordringer, som vil ha behov for tilpassede lokaler og bemaning. Skolen har selv undersøkt muligheter for å leie omkringliggende lokaler, uten at de har lyktes med å finne frem til egnede og tilgjengelige lokaler. Skolens ledelse har foreslått at det kan settes opp brakke (moduler) på skoleområdet, og har vært i kontakt med enhet for bygg og eiendom. En slik løsning vil bli svært kostbar, og anbefales derfor ikke før andre alternativer er vurdert. Det er ledig elevkapasitet både ved Landvik og Fjære skoler. Justering av skolekrets-grenser er en reell mulighet for å løse problemstillingen og kan vurderes. Prognosen ved årets slutt antas til et merforbruk særlig knyttet til flere elever med spesielle behov.

Enhet barn, unge og familie

har ved første tertial et mindreforbruk på litt over kr. 1 millioner. Dette skyldes i hovedsak vakanser og at tilskuddsmidler ikke er periodisert.

PPT

har hatt store personellmessige utskiftninger det siste året og høyt sykefravær har utfordret opplæring av nyansatte. Tjenesten erfarer fortsatt en økning i henvisninger.

Spesialpedagoger

for barnehagene utfører spesialpedagogisk hjelp til barnehagene som overstiger faste årsverk for tjenesten, og følgelig budsjett. Alternativet er at de ulike barnehagene stiller med eget personell, som ikke har spesialpedagogisk kompetanse, og at kommunen refunderer beløpene. Barnehagene selv ønsker ikke den siste løsningen på grunn av at det blir svekket kvalitet for barna.

Helsesykepleier- og jordmortjenesten

har et stort mindreforbruk. Det skyldes i hovedsak at det ikke har blitt satt inn vikar for sykemeldt avdelingsleder og vakanse. Tjenesten har i løpet av de siste årene fått flere og mer komplekse oppgaver og antall ansatte har økt. Det har imidlertid ikke blitt gjort endringer på ledelsesstrukturen. Etter at den nye enheten barn, unge familie ble etablert i oppvekstsektoren fra 2022, er det avdekket behov for endringer for å møte nye behov og nye måter å løse oppgavene på. Det er nå ansatt avdelingsleder i sykevikariat. Det anbefales sterkt å beholde og omgjøre vikariatet til fast stilling som avdelingsleder når sykemeldt avdelingsleder kommer tilbake. Nåværende struktur bør deles opp, og eventuelt i tillegg tilføres andre tjenester i enheten. Dette kan gjøres i forbindelse med den organisasjonsgjennomgangen som kommunedirektøren har igangsatt.

Prognosen for enheten totalt sett antas å bli merforbruk ved årets slutt.

Tabellen under synliggjør sektorens felles mål og status.

Sektorens mål brytes ned for hver enhet og tilpasses enhetens egne mål og satsinger, som følges opp i enhetens virksomhetsplaner.

Område	Mål	Tiltak	Frister	Resultat første tert.	Kommentarer / avvik
Økonomi	Økonomisk bærekraft	Kontinuerlig oppfølging og kontroll	Månedlig	Avvik samlet for sektoren kr. 2, 424 mill	Se kommentarer i tertialrapporten
Sykefravær	6 %	Forebygge fravær og god oppfølging	Kontinuerlig	Per første tertial 8 %	Se kommentarer i tertialrapporten
Digitale verktøy	Økt kompetanse og endret atferd	Innføring av nye digitale systemer – særlig i skolene	Følger prosjektplaner	Ulike Visma program Særlig: Visma skole sikker sak	VSSS tas i bruk fra 01.08.23
Kommunens plan for forebygg. arbeid	Utarbeidet innen 2023	Etablert som prosjekt	Høsten 2023	Bred og god involv. i prosessen til nå Er i rute	Se kommentarer i tertialrapporten

Internkontroll og avvikshåndtering

Kommunalsjef følger opp enhetslederne i månedlige internkontroll og økonomimøter med fokus på måloppnåelse, risikovurdering, forbedring og eventuell sette inn korrigerende tiltak. Økonomioppfølging rapporteres i tillegg i kommunes økonomisystemer. Annen internkontroll føres i fagsystemer eller i kommunens fellessystem QM+. Avvik og uønskede hendelser skal føres i QM+. De fleste avvik i sektoren er relatert til kvalitet og tjenesteleveranser og manglende ressurser. Avvik relatert til HMS er noe mindre. Dette harmonerer også med kommentarene i enhetenes tertialrapporter.

Årsprognose for sektoren

Årsprognosen for sektoren ligger an til et samlet merforbruk i størrelsesorden ca. kr. 8 millioner.

Vurderinger og anbefalinger (tiltak)

Årsprognosen ser dessverre ut til å bli et merforbruk som nevnt over. I den grad det er mulig settes det fortløpende inn tiltak for å begrense merforbruket.

Fellesområdet

Sektoren er i ferd med å få på plass nyopprettet stilling som veileder for barnehagene, plassert i PPT i enhet barn, unge og familie. Hensikten med denne funksjonen er å hjelpe barnehagene til å tilrettelegge og organisere egen drift knyttet til barn som har behov for styrking uten at det alltid må knyttes vedtak til dette. Målet er at det kan bli færre henvisninger, færre sakkyndige vurderinger og færre enkeltvedtak samtidig som hensynet til barnets beste og kvalitet i tjenesten likevel blir godt ivaretatt. Med andre ord blir det i praksis å

jobbe på nye måter og møte både intensjonen i kompetanseløftet om inkludering og kravet om å jobbe bedre med de begrensede ressursene som er til rådighet.

Lovpålagte moderasjonsordninger for SFO og med ytterligere utvidelse fra august 2023 er det ikke budsjettdekning for i sektorens nåværende ramme.

Fevik skole

Skolen har over lang tid stått i mange utfordrende situasjoner samtidig. Det dreier seg om omfattende og komplekse saker som krever mye ressurser. Ut fra en helhets- og risikovurdering vil det være hensiktsmessig og nødvendig å styrke ledelsesressursen på skolen med en assisterende rektorfunksjon. Midler til dette ligger ikke inne i budsjettammen for enheten. Dersom det ikke settes inn en styrking er det stor risiko for utvikling av en svært sårbar og svekket ledelse ved skolen.

Helsesykepleier- og jordmortjenesten

Det foreslås å dele opp tjenesten for å få en mer hensiktsmessig og effektiv organisering ved at det ansettes en ny avdelingsleder. Det er i tillegg avgjørende å beholde god og riktig kompetanse i et konkurrerende og sårbart marked.

Hausland barnehage

I forbindelse med årsoppgjøret i 2017 ble det avsatt kr. 200 000 til å etablere innendørs sykkel-parkering på rådhuset. Sykkelhuset på rådhuset ble imidlertid finansiert ved andre midler, både tilskuddsmidler fra Staten og låneopptak. Disposisjonsfond 25645 står derfor ubrukt. Hausland barnehage har kjøpt el lastesykler for å kunne ta barna med på tur. Det er et stort behov for lagerrom til oppbevaring av disse. Det er

viktig at el lastesyklene som Hausland barnehage har kjøpt inn kan oppbevares trygt. Det er derfor ønskelig å omdisponere midlene avsatt på fond til sykkelparkering ved rådhuset til sykkelbod ved Hausland barnehage.

Sektorens enheter og avdelinger må fortsette å ha et særlig fokus på å holde tildelte rammer. For skole og barnehager blir planleggingen av nytt skole- og barnehageår særlig viktig. Samtidig er det viktig å merke seg uforutsette og ikke planlagte hendelser som det bør tilstrebtes å styrke ved første tertial for at sektoren skal ha mulighet til levere forsvarlige og lovpålagte tjenester til god nok kvalitet innenfor budsjett.

I tillegg vil plass- og kapasitetsutfordringer for flere av skolene, men særlig for Frivoll skole, måtte løses innen kort tid. I analyserapport for fremtidig skolestruktur i Grimstad, som ble behandlet av kommunestyret ved to anledninger i 2022, ble det av demografiske og økonomiske hensyn fra kommunedirektøren anbefalt å ikke bygge om eller ny skole på Frivoll. For å løse kapasitetsutfordringer som Frivoll skole allerede har, må det derfor settes inn tiltak som kan få rask virkning. To alternativer som kan vurderes er brakke/modulbygg eller endre skolekretsgrenser.

Kommunedirektøren anbefaler å tilføre sektorens budsjett som følger:

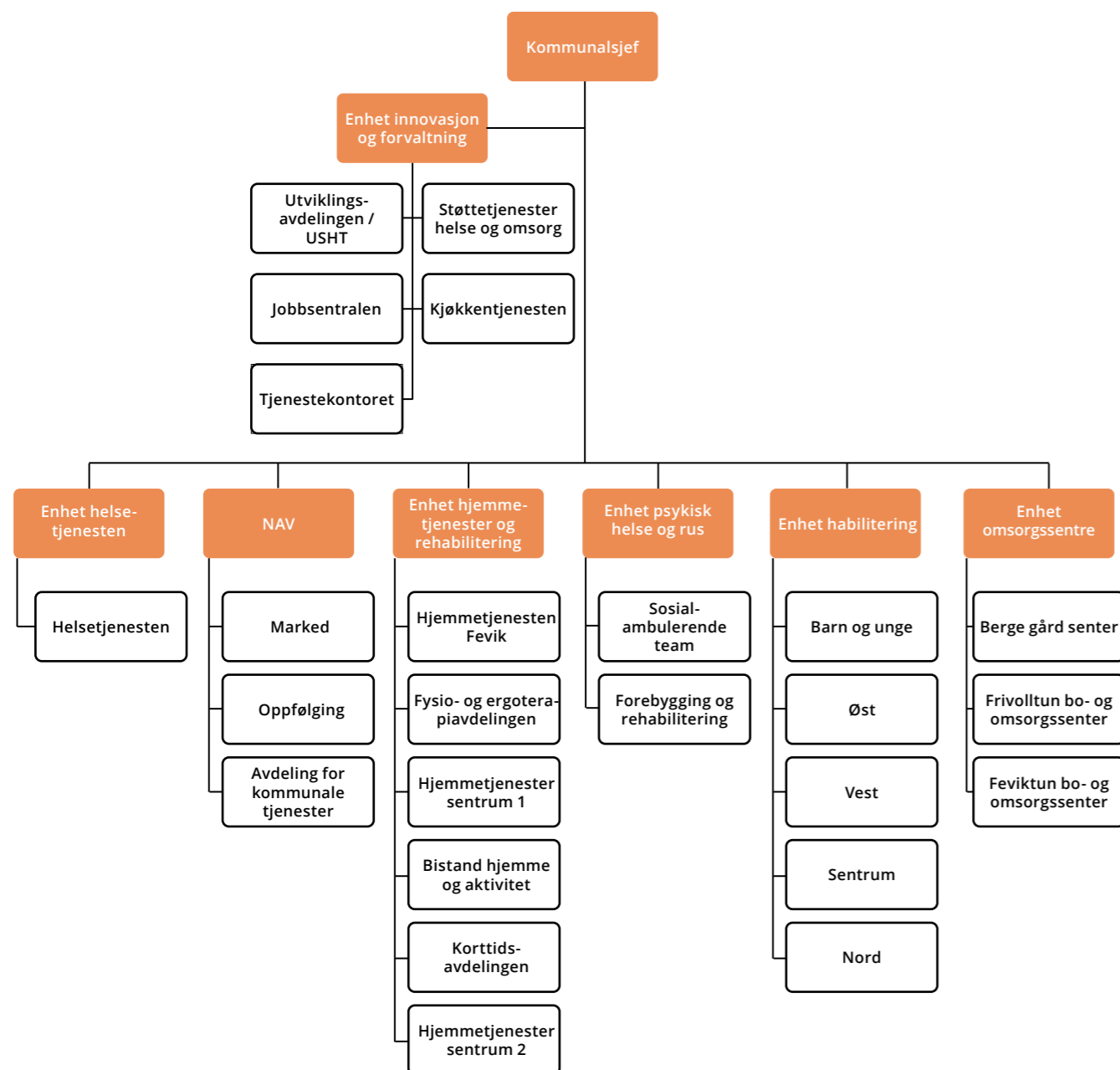
Tjenesteområde	Styrking
Fevik skole - styrke ledelsen for å ivareta forsvarlig drift	Kr. 0,4 million (kr. 1 million i <u>årsvirkning</u>)
BUF - styrke ledelsen ved helsesykepleier- og jordmortjenesten – forsvarlig drift og møte nye behov	Kr. 0,4 million (kr. 1 million i <u>årsvirkning</u>)
Sektorens fellesområde – moderasjonsordninger for SFO og barn med særlige behov	Kr. 4,2 millioner
Total sum	Kr. 5 millioner

Kommunalsjefen står imidlertid fritt til å omdisponere tilførte midler på best og mest hensiktsmessig måte dersom sektorens behov endrer seg.

Omdisponering av kr. 200 000 fra disposisjonsfond 25645 til sykkelkur i Hausland barnehage blir ivaretatt via finansområdet.

Det anbefales videre at skolekretsgrensene ved Frivoll skole justeres, slik at ledig plasskapasitet ved omkringliggende skoler kan utnyttes bedre og avlaste spesielt Frivoll skole. En slik prosess bør starte så snart som mulig.

Helse- og omsorgssektoren

(tall i kr 1000)

Helse- og omsorgssektoren	Per 30.04.2023			2023			Per 30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Fellesområdet	1 254	982	-272	7 118	5 918	-1 200	1 331
Innovasjon og forvaltning	18 801	18 780	-22	49 425	48 425	-1 000	25 161
Helsetjenesten	13 065	13 713	648	46 081	46 381	300	14 881
Enhet for psykisk helse og rus	14 661	15 116	455	42 285	43 985	1 700	16 924
NAV	25 472	24 057	-1 415	64 301	59 801	-4 500	18 616
Hjemmetjenester og rehabilitering	55 120	51 238	-3 883	165 747	151 747	-14 000	57 685
Enhet for habilitering	76 877	70 877	-6 000	165 527	149 527	-16 000	72 596
Enhet for omsorgssentre	43 385	42 789	-596	118 129	116 629	-1 500	44 366
Netto sektorkostnad	248 635	237 552	-11 085	658 613	622 413	-36 200	251 560
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	215 704	201 764	-13 941	605 800	566 364	-39 436	215 819
Kjøp av konsulent tjenester	1 309	36	-1 273	2 500	118	-2 382	1 109
Kjøp av andre private tjenester	21 751	22 837	1 087	88 000	86 187	-1 813	23 300
Alle andre kostnader	36 640	34 660	-1 980	96 500	93 804	-2 696	32 998
Alle andre inntekter	-26 769	-21 746	5 023	-134 187	-124 060	10 127	-21 667
Sektorinntekter	248 635	237 551	-11 084	658 613	622 413	-36 200	251 559

Årsverk i sektoren

2023	2022	2021	2020	2019	2018
630,96	619	608 613,8 KD forslag	601	590,7	567

Stillingsstørrelser

Enhet	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse				Andel heltid og deltid Grimstad kommune T1 2023				
	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	Andel heltid (100%)	Andel deltid (80-99,9%)	Andel deltid (60-79,9%)	Andel deltid (25-59,9%)	Andel deltid under 25%
Helse- og omsorgssektoren	72 %	76 %	76 %	77 %	45 %	14 %	20 %	11 %	10 %
Innovasjon og forvaltning	91 %	90 %	92 %	92 %	83 %	4 %	4 %	8 %	3 %
Helsetjenesten	79 %	80 %	81 %	85 %	71 %	10 %	5 %	5 %	10 %
Enhet for psykisk helse og rus	83 %	90 %	90 %	92 %	77 %	5 %	12 %	2 %	4 %
NAV	99 %	95 %	95 %	93 %	86 %	0 %	7 %	7 %	0 %
Hjemmetjenester og rehabilitering	67 %	72 %	72 %	74 %	41 %	14 %	21 %	12 %	12 %
Enhet for habilitering	70 %	74 %	76 %	74 %	37 %	17 %	23 %	14 %	9 %
Enhet for omsorgssentre	66 %	70 %	70 %	72 %	31 %	20 %	24 %	10 %	15 %

Hoppet» fra T1 til T2 i 2022 er muligens ikke helt reelt da det ikke ble fjernet duplikater (slå sammen stillinger hvor samme ansatt har flere deltid) på like god måte i T1 som i T2 i 2023

Sykefravær

Helse og omsorg - Enhetsnivå	Januar (pr. 10.02.23)		Februar (pr. 10.03.23)		Mars (pr. 11.04.23)		April (pr. 12.05.23)	
	Korttid og langtidsfravær		Korttid og langtidsfravær		Korttid og langtidsfravær		Korttid og langtidsfravær	
	Korttid	Langtid	Korttid	Langtid	Korttid	Langtid	Korttid	Langtid
	%	%	%	%	%	%	%	%
	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
80 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Innovasjon og forvaltning	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %
802000 - Helse og omsorgssektoren	2,94 %	10,10 %	10,04 %	2,29 %	9,46 %	11,68 %	1,70 %	8,62 %

Praksisplasser HO sektoren per mars 2023

	Enhet innovasjon og forvaltning	Enhet hjemmetjenester og rehabilitering	Enhet psykisk helse og rus	Enhet habilitering	Enhet omsorgssentre	Totalt for HO-sektoren
Lærlinger	6	2		11	32	51
VGS 1 +2+3, Menn i helse	2	11	2	2	113	130
Universitetet	4	10	22	23	38	97
Totalt	12	23	24	36	183	278

Sammendrag

Første tertial i 2023 har vært preget av høy og målrettet aktivitet. Enhetene jobber systematisk med de vedtatte utviklingsområdene og målbildet.

Utviklingsområder 2023 - 2026:

- Helse- og omsorgstjenestene må vokse på en klok og bærekraftig måte
- Innsatstrappen skal være helhetlig dimensjonert med god vurdering, tildeling og utførelse av tjenestene
- Helhetlig boligpolitikk for å redusere behovet for heldøgns omsorgstjenester

Disse strategiske overordnede perspektivene har i budsjett 2023 fått følgende mål:

Mål	Tiltak	Frister	Resultat 1. tertial	Avvik	360/pol.sak
Økonomisk kontroll gjennom videreutvikling av fremtidsrettede og bærekraftige tjenester	Kontinuerlig oppfølging samt rapportering Samordnet nattjeneste Helsebygg/Legevakt/KØH	Månedlig	Stort budsjettavvik Men kontinuerlig arbeid med utvikling av bærekraftige tjenester	Avklart Langem yr/ Barneavlastning en, 31.05.23	360 23/823 KS 23/42 KS 23/43
Sykefravær	Kontinuerlig oppfølging samt rapportering	Månedlig	Sykefraværet er redusert i T1		KS 23/83
Gjennomføre investeringsprogrammet	GROM, Modulsykehjem Universitetssykehjem Storgt. 89 Ekeidsgate Ekelunden Grefstadveien	Prosjektveiviseren	Ukentlig Faste styringsgruppemøter		KS 23/46 KS 23/48 KS 23/80
Implementere bruken av innsatstrappen og gevinstkalkulator	Metodikk lagt inn i kommuneplanen Tverrsektorielt arbeid Informasjon på GK hjemmeside	Tverrsektorielt arbeid	Økt informasjon på GK hjemmeside	I rute	KS 37/2022
Velferds- og trygghets teknologi som en integrert del av tjenestebildet	Effekter av velferdsteknologi og Enhetene har Virksomhetsplan hvor handlingsplan foreligger	Faste møter i Digitaliseringsutvalget	Økt implementeringstempo – alle enhetene	I rute	KS 96/2023
Kontinuerlig fokus på etikk, kvalitet og kompetanse i tjenesteleveransene	Orientering om status i arbeidet med etikk i helse- og omsorgssektoren	Faste møter i Digitaliseringsutvalget		I rute	KS 98/2023

De nevnte målene er operasjonalisert i den enkelte enhets virksomhetsplan. Trafikklys modellen vises i enhetsrapportene for å synliggjøre hvor langt man er kommet i målarbeidet.

Tiltak som ble lagt inn i budsjettet er det jobbet systematisk med. Dessverre er det områder som en ikke har klart å få i gang satt og som derfor har medført budsjettmessige utfordringer. Samfunnsplanarbeidet som pågår, hvor innsatstrappen er blitt en viktig metodikk, vil gjøre det enklere for sektoren å operasjonalisere virksomhetsplanene som igjen gir oss bedre forutsetninger for å målstyre sektorens tjenester.

Resultat og aktivitet

Det har vært flere krevende år med pandemi, omstillingsprosesser og økt etterspørsel etter tjenester. Dette gjør noen ganger at medarbeidere, tillitsvalgte og ledere til tider ikke opplever å strekke til i en travel hverdag. Men selv om driften er utfordrende pågår det kontinuerlige innovasjons- og utviklingsarbeid.

I budsjett 2023 ble det pekt på ulike utviklingsområder som sektoren jobber opp mot.

- Vi skal planlegge for økt frivillighet inn i omsorgssentre gjennom å videreutvikle system for samarbeid mellom frivillig og kommunen
- Vi skal ha fokus på tidlig innsats og aktivitet i innsatstrappen

- Vi skal ha utvidet bruk av velferdsteknologi. Ved tildeling av helse- og omsorgstjenester skal velferdsteknologi vurderes som førstevalg
- Vi skal gjennomgå enhetspriser i boliger med heldøgns omsorg
- Vi skal gjøre endringer i natttjenesten ved utvidet bruk av velferdsteknologi og drift på tvers av enhetene, jamf. HP – digitalisering
- Vi skal fortsette å gjøre endringer i miljøterapeutiske tjenester med sikte på ytterligere effektivisering
- Vi skal optimalisere transport kostnader
- Vi skal optimalisere lagerlogistikk/innkjøp
- Vi skal gjennomføre sektorens vedtatte investeringsprogram
- Vi skal fortsette utredning og planlegging av universitetssykehjem

- Vi skal fortsette planlegging av nytt legesenter i campusområdet
- Vi skal ha fokus på gjennomføring av legeplanen
- Vi skal optimalisere bruk og innhold i kalenderplanene ved å kontinuerlig vurdere muligheter for å øke opp stillingene
- Vi skal ta økonomisk og faglig effekt på samarbeid mellom Enhet Habilitering og Langemyr skole
- Vi skal videreutvikle Bemanningstjenesten
- Vi skal videreutvikle Tjenestekontoret
- Vi skal videreutvikle og satse ytterligere på hverdagsrehabilitering
- Vi skal utvide TØRN prosjektet med tanke på oppgaveorganisering i alle enhetene
- Vi skal ha fokus på evidensbaserte tiltak som «nye mønstre» organisert via familiekoordinatorer og UngdomsHUB
- Vi skal ha fokus på informasjonsarbeid mot innbyggergruppen over 80 år
- Vi skal ha høyt fokus på kompetanseutvikling og læring, jamf. Sektorens kompetanseplan
- Vi skal bidra aktivt inn mot regionale strukturer

Bemanningstjenesten er i god progresjon for å utvikle og implementere 2.0 konseptet. Konseptutredning sykehjem er i god prosess og har vært til politisk behandling.

Utviklingsarbeidet som implementering av innsatstrappen på tvers av sektorer har også fin framdrift. Det samme gjelder for arbeidet som gjøres for å implementere oppgavedeling og «en ny retning».

Med bakgrunn i budsjett vedtak er det utredet sak vedr. behov for lager. Når det gjelder sektorens investeringsprogram så er det fremdrift. Men det oppleves krevende for de operative tjenestene at hensiktsmessige og tilstrekkelig antall boliger ikke er kommet på plass.

Det samme gjelder for trykket som er mot institusjonsplasser pga. kommunens lave institusjonsdekning for innbyggere over 80 år.

Status når det gjelder pasientflyt per 24.05.23:

Fra desember 2022 har sektoren måttet ha seks til åtte ekstra sykehjemsplasser. Disse er plassert ved GROM. Kjøp av døgn SSHF 2023: Per nå 123 døgn (ingen pågående kjøp per 22.05.23)

Når det gjelder samarbeid med Birkenes kommune har kommunen per mai benyttet seg av 86 døgn, som er det samme tallet som i april. Det er 18 innbyggere som venter på langtidsplass. Hvorav 11 venter på Grom og to har langtidsplasser i andre kommuner og venter der. Det er fem innbyggere som venter på korttidsavdelingen, samme tall som forrige måned.

Korttidsavdelingen har en (1) pasient i overbelegg. Det er etablert et avlastningsrom for personer med demens på Fevikun.

Oversikt som på ferdigbehandlede saker (inkl. saker under behandling da dette gir det mest korrekte inntrykket).

Nr. 1 = 2021 Nr. 2 = 2022 Nr. 3 = 2023 per 1. kvartal og nr. 4 = forventet sluttall for 2023 dersom en legger til grunn tallene slik de fremstår i dag (prognose).

Status: Saker under behandling per 1. kvartal 2023. Restanselisten er på 345 saker. Antall saker som er under behandling er 412, av disse har 311 en tjeneste som allerede er startet opp.

Det er 758 saker, mot totalt 594 i første tertial 2022, som er ferdig behandlet til nå på tjenestekontoret i 2023. Det er saksbehandlingstid på opp til 12 uker, men det er stadig færre saker som det sendes ut melding om forlenget saksbehandlingstid.

I enhet hjemmebaserte tjenester har det vært høyt fokus på innføring av telefontid, digihelse, medisindispensere samt omorganisering av tjenestene. Det er jobbet målrettet for å få på plass en ny oppgavefordeling mellom ulike arbeidsgrupper. Det er gjennomført kartlegging på omfang av PØFI-ansvar på ledernivået i sektoren. Arbeidet med å samle natttjenesten i tre av enhetene vil være operativt fra medio 2023 og er plassert på Berge Gård senter. Sektoren ser for seg å videre utvikle dette konseptet til å omfatte nye enheter.

Det jobbes også med å samle alle aktivitetstilbudene i en ny enhet – enhet for arbeid og aktivitet. Dette startet opp med “en ny retning” og videreutvikling av Voksenskolen, men det gjenstår å formelt opprette organisasjonen som en egen enhet. Dette er gjenstand for vurdering i kommunens organisasjonsgjennomgang.

Det er gjennomført organisasjonstilpassinger i enhet habilitering ved at det er opprettet en ny avdeling – Vest. I tillegg har enhet jobbet med avlastningen og gitt avdelingen nytt navn; avdeling Barn og Unge.

Det er arbeidet målrettet med legesituasjonen og effektivere legeplanen. Dette er viktig av flere grunner; innbyggerne skal ha tilgang til fastlege, og det bør være kontinuitet i legetjenesten.

Sektoren opplever at utvidelse av Brannstasjonen legesenter har vært vellykket.

Det er meget viktig å lykkes med å ansette leger fremfor å kjøpe inn vikarleger. Kommunen har tatt i bruk en rekke virkemidler innenfor rammene, både oppkjøp av hjemler, etablering av kommunalt legesenter og rekrutteringstilskudd for å sikre ansettelse. I politisk sak 22/109 ble det lagt frem plan for legetjenesten der ulike virkemidler ble nærmere beskrevet.

Denne saken ble fulgt opp med forsterkning av tiltak i politisk sak Det er imidlertid ikke rekrutteringstiltakene, men vikarkostnadene ved langvarig legemangel som gir store kostnader.

Sektoren ved NAV har stort fokus på utenforskap og barnefattigdom. Enhet NAV har viktige prosjekt som går over i drift – som Nye Mønster og utvikling av en UngdomsHUB.

Økonomi

Med bakgrunn i svakere effektiviseringsutvikling har det blitt tatt kontakt med Telemarksforskning for å få en gjennomgang og bench-marking av sektorens drift.

Dette arbeidet pågår per nå.

Prognosen for 2023 tyder dessverre på at sektoren ikke klarer å få budsjettet i balanse. I 1. tertial er det et overforbruk på 11 mill. kr.

Hovedforklaringen ligger i vesentlig høyere tillegg for ubekvem arbeidstid (35 % av overforbruket), høyt antall vedtakstimer i hjemmebaserte tjenester, nye ressurskrevende tiltak, sykefravær, problemer med vikartilgang som medfører mye overtid, økte utgifter til legetjenesten, sommeravvikling og en uløst boligsituasjon i enhet rehabilitering.

Driften i de ulike enhetene blir nøye fulgt opp. Det er månedlige budsjettoppfølgingsmøter hvor analyse av driften er gjennomgående tema. I tillegg har lederne tett kontakt med økonomirådgiver. Enheter med særlige utfordringer får tett oppfølging.

I mai har det vært en ytterligere hovedgjennomgang av koblinger mellom kalenderplan og øvrig styringsverktøy samt gjennomgang av vakanser i alle avdelingene som driver turnus.

Ny interkommunal legevakt vil komme i drift fra høsten 2023. Det knytter seg usikkerhet til hvorvidt vertskommunen vil klare å tilsette ni nye legestillinger i det nye bygget. Driftsfilosofien er klok, hvor man ser for seg kobling mellom legevakt/KØH og et stedlig legesenter.

Når det gjelder økt bruk av velferdsteknologi, som erstatter nødvendig helsehjelp, så vil det ikke være anledning til å kreve egenbetaling.

Heltid

Økning i stillingsprosenter er et satsingsområde. Det erfares at økte stillingsprosenter gir større kontinuitet og kvalitet i alle ledd. Utfordringen med økte stillingsprosenter vil være helg. Det jobbes derfor med å utvikle en helgekalkulator for å synlige gjøre hva som må gjøres for å tette vakansene spesielt i helgene. I tillegg er det en løpende prosess for å vurdere vaktlengder.

I 2022 var det en økning i heltidsansatte på 11,4 %, til 43,3 %. Trenden fortsetter og andel heltidsansatte har i T1 økt til 45 %.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i 2022 var på 76 % som var en økning på 4,9 %.

I T1 ligger gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 77%, en økning på 1 %.

Sykefravær

Per april har sektoren et sykefravær på 10,89 % (1,95 % + 8,94 %)

I 2022 var sykefraværet på 12,9 % (3,3 % + 9,6 %). I T1 har både korttidsfravær og langtidsfravær gått ned.

Fremdeles er det slik at sektorens sykefravær kjennetegnes ved at det er store forskjeller mellom enheter og avdelinger. Enhetenes avdelinger jobber godt med sykefraværsoppfølging.

Det erfares at det er stadig mer krevende å tilgang på vikarer, noe som gjør sykefraværsarbeidet krevende. Det meldes om en krevende vikarsituasjon. Dette skaper utfordringer for driften ved at flere må jobbe overtid noe som igjen gir slitasje på medarbeiderne, og som igjen kan føre til sykefravær.

Enhetene har i sine virksomhetsplaner for 2023 beskrevet hvordan man vil søke å nå målsettingene.

Organisasjonsgjennomgang

Kalenderplan for 2023 er signert av alle organisasjonene. .

Det er økning i utbetaling til sykehuset når det gjelder «overligger», det betyr at kommunen ikke har maktet å ta tilbake ferdigbehandlede pasienter, blant annet på grunn av manglende institusjonsplasser. En har derfor inngått en samarbeidsavtale med Birkenes kommune om korttidsplasser mot vederlag. Kommunene er enige om at samarbeidet skal organiseres som en fleksibel ordning, og ingen kommuner forplikter seg til å holde en viss kapasitet tilgjengelig for den andre kommunen. Grimstad kommune har benyttet seg av avtalen, og samarbeidet fungerer godt.

I tillegg til demografisk utvikling er det også nye omfattende tjenestevedtak til brukergrupper under 80 år. Det er kommet nye tjenestevedtak hvor det legges til grunn omfattende tjenestebehov, ett er allerede i drift og tre til fire nye tiltak vil være i drift i løpet av høsten 2023.

Omstillingsarbeid; Det er gjennomført viktig omstillingsarbeid innen flere av enhetene. En retning i enhet for habilitering og organisasjonstilpasninger i enhet hjemmebaserte tjenester/ rehabilitering.

Investeringsprogrammet har stort fokus. Det er viktig med klar og forpliktende fremdrift når det gjelder investeringsprogrammet, dette gjelder både sykehjemutbygging og boliger til yngre mennesker med ulike hjelpebehov.

Det er krevende at kommunen ikke har på plass et system for å kunne håndtere større økning i de aktivitetsbaserte tjenestene som i enhet hjemmebaserte tjenester/rehabilitering og enhet habilitering.

Når det gjelder tjenestevedtak som omfatter nødvendig helsehjelp etter loven blir vedtak igangsatt selv om det ikke foreligger budsjettmessig dekning. Men det er viktig å informere om at dette oppleves som krevende for ledere som har fullt økonomisk ansvar for sine avdelinger/ enheter.

Sektoren har gjort organisatoriske endringer ved at man har opprettet en ny avdeling i enhet habilitering – avdeling Vest. Det er satt i gang en gjennomgang med Telemarksforskning for sammenligne driften opp mot sammenlignbare kommuner.

Fritt brukervalg BPA og Praktisk bistand er integrert i sektorens tjenesteleveranse. I motsats til fritt brukervalg opp mot BPA så har ikke fritt brukervalg opp mot praktisk bistand blitt etterspurt.

Internkontroll (HMS og kvalitetsarbeid):

Når det gjelder internkontrollarbeidet har det blitt videreutviklet nye rutiner og veilednings- og opplæringsmateriell innen ulike områder. Oppretting av et overordnet kvalitetsutvalg med tilhørende underutvalg, har vært viktig organisatorisk internkontrolltiltak.

Sektoren har på plass digital opplæring via Dossier hvor den enkelte medarbeider kan følges opp med tanke på kompetanseheving.

I QM+ foreligger det mandat og internkontrollrutiner for Kvalitetsutvalget med tilhørende underutvalg.

Arkivering/dokumentasjon (Public 360 – Gericam mv.)

Sektoren bruker Public 360, men i tillegg brukes ulike EPJ hvor pasient/bruker- dokumentasjon ligger.

Fellesområdet for helse- og omsorgssektoren

Fellesområdet skal etter planen gå i balanse. Men det ligger inne en administrativ besparing på 1,2 mill kr. Dette må overføres til enhetene og vil således forverre enhetenes resultat. Midler til kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH) ble overført til enhet hjemmetjenester og rehabilitering, korttidsavdelingen i budsjettprosessen 2023.

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
5818*	9684	9818	5 981	1	1	1

* kommunal øyeblikkelig hjelp er overført til enhet hjemmetjenester

Målarbeid: Følger enhetenes virksomhetsplaner

Økonomi: Område er i minus, administrative tilleggsbevilgning på 1.2 mill kr som må overføres til enhetene.

Prognose: minus 1,2 mill.kr (innsparingskrav)

Gj.sn. stillingsstørrelse: 100%

Heltid: 100 %

Sykefravær: 0 %

Enhet Innovasjon og forvaltning

Enhet for innovasjon og forvaltning er en stabsenhet som skal bidra med tjenester og støtte til de andre enhetene i sektoren. Enheten består av fem avdelinger; Utviklingsavdelingen/ USHT, Jobbsentralen, Kjøkkentjenesten, Tjenestekontoret og Avdeling støttetjenester helse og omsorg.

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
43 668	35 704 R 57484	56364	35 888	50 470	58	66,67	70,9

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan

Økonomi: Enheten er i balanse

Prognose: Minus 1 – 1.5 mill. kr. Dette pga. økte matvarepriser og drivstoffutgifter. I tillegg ligger det en feilbudsjettering på kjøkkendriften.

Gj.sn. stillingsstørrelse: 95,6 %

Heltid: 89,8 %

Sykefravær: 10,1% (9,1 % 2022)

Enheten yter tjenester til sektorens øvrige enheter og er sektorens stabsenhet med et viktig koordinerings- og utviklingsansvar. I tillegg kommer det regionale utviklingsarbeidet via USHT.

Utviklingsarbeid og koordinering på tvers av sektoren er viktige oppdrag i enheten. Enheten har hovedansvar for å videreutvikle Bemanningstjenesten 2.0.

Enheten har ansvar for Tjenestekontoret som opplever stor økning i antall saker som gjør at

administrasjonen vurderer det som viktig å øke antall saksbehandlere i avdelingen.

Avdelingen Jobbsentralen har overtatt driften av aktivitetshuset på Dømmesmoen. Dette tilbudet har tidligere vært organisert under enhet habilitering, endringen er en del av utviklingsarbeidet "en ny retning".

Enhetens medarbeidere bidrar sterkt inn i sekretariatet for regional koordineringsgruppe, RKG, som ledes av kommunalsjefen.

Enheten er per 1. tertial i balanse.

Tiltak for å opprettholde budsjettbalanse

For å opprettholde et resultat i økonomisk balanse i løpet av året vil enheten søke om tilskuddsmidler og vurdere prisnivå på tjenester for å øke inntekter der det er mulig. På grunn av økning i matvarepriser bør pris på middager økes.

Enhet helse

Helsetjenesten består av legetjenesten og miljørettet helsevern. Legetjenesten består av kommunoverlegene, sykehjemslegene og fastlegene. Legetjenesten består av 25 fastlegestillinger og to LIS1 stillinger fordelt på fem legesentre. To av legesentrene er drevet av kommunen, Brannstasjonen legesenter og Vinkjelleren legesenter.

Enheten har en (1) avdeling.

Det vises for øvrig til vedtatt legeplan datert 06.09.22, PS 22/109. Legeplanen ble fulgt opp med ny sak "Status - plan for legetjenesten" sak 23/10.

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
46 381	38 704 R42969	48270	104268	105 585	74,3	21,11	21,11

Fra 2022 ble helsestasjon og barnevern overført til Oppvekstsektoren

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan

Økonomi: + kr. 648

Prognose: + kr. 300

Gj.sn. stillingsstørrelse: 80,6 %

Heltid: 66,7 %

Sykefravær: 6,3 % (11,74 % - 2022)

Det er ønskelig å øke opp stillingsprosenten til administrativ medarbeider ved Vinkjelleren Legesenter med 20 %, fra 60 – 80 %.

Tiltak for å opprettholde budsjettbalanse

Enheten går med et lite mindreforbruk. Det er usikkerhet om hvordan den nye finansieringsordning vil fungere. For 2023 er det besluttet i sak 23/10 å innføre en midlertidig økning for kalenderåret av basistilskuddet til fastleger som driver privat fastlegepraksis med kr. 100 per listeinnbygger. Kostnaden er stipulert til 1 mill. kr, beløpet finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Dersom kommunen må leie inn private vikarer i et større omfang vil budsjettbalansen bli svekket.

Enhet NAV

NAVs innsats skal bidra til at flere kommer i arbeid eller beholder arbeid. Enheten skal bistå både enkeltindivider og virksomheter. NAV skal også bidra til et velfungerende arbeidsmarked. Enheten har blant annet tiltak for økt arbeidsinkludering og integrering av utsatte grupper.

Enheten består av tre avdelinger; Marked, Oppfølging, Kommunale tjenester

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
54 385	55 633 R 66776	61468	57 033	56 808	12	12,35	12,95*

* økning i årsverk er i rammen

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan

Økonomi: Overforbruk 1,415 mill kr

Prognose: Minus 4,5 – 5,0 mill kr

Gj.sn. stillingsstørrelse: 95 %

Heltid: 93,3 %

Sykefravær: 6,5 %

Sykefravær er nå på 6,5 %. Det har blitt jobbet målrettet med sykefraværet, noe som har vist gode resultater. I 2020 var sykefraværsprosenten på 17,7 %.

Enheten har en relativt stor prosjektportefølje med fokus på utenforskap og barnefattigdom. Prosjektene skal bidra til innovasjon og utvikling av tjenestene til innbyggerne.

Enheten jobber målrettet innenfor flere viktige områder. Enheten viser evne og vilje til å samarbeide internt i egen sektor, mot andre kommunale sektorer, mot andre kommuner, mot NAV lokalt og eksternt.

NAV har fått på plass nye lokaler som en skal flytte inn i fra medio 2024.

Tiltak for å oppnå budsjettbalanse:

Fremskrevet merforbruk ved årets slutt, vil være i størrelsesorden 4,5 – 5 mill. kr, hovedsakelig på grunn av høyere sosialhjelpsutbetalinger. Dobbelfakturert husleie på 218.000 kr og lisenser til programmet Velferd, bidrar også til merforbruket. Dobbelfakturert husleie ble kreditert fjorårets budsjett.

- Følge opp brukere systematisk og arbeidsrettet
- Få inn refusjonskrav
- Få inn prosjektmidler
- Få inn andre inntekter
- Disponere fondsmidler

Enhet for hjemmetjenester og rehabilitering

Enheten skal bidra til at innbyggere i kommunen lever gode liv i egne hjem, og at de er aktive i egne liv lengst mulig.

Enhet hjemmetjenester og rehabilitering består av seks avdelinger som inneholder hjemmesykepleiegrupper med en egen gruppe for ambulerende nattjeneste, fysioterapi- og ergoterapiavdeling med Frisklivssentral, hjelpemiddelteam, velferdsteknolog, ambulerende inn satsteam og syn- og hørselskontakter, dagsenter, korttids-plasser, praktisk bistand og BPA.

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
152 165**	136 161 R 149285	160998	120 870	139 558	140	153,53 ***	152,19 *

*overført tiltak til enhet habilitering - fått tilført nye årsverk i budsjett 2023

**vil endres pga. overføring av KØH og kjøp av tjenester fra Sørlandets sykehus HF og andre kommuner

*** VP 2022 = 156,98 (inkl. 6 nye årsverk) minus barneteamet

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan

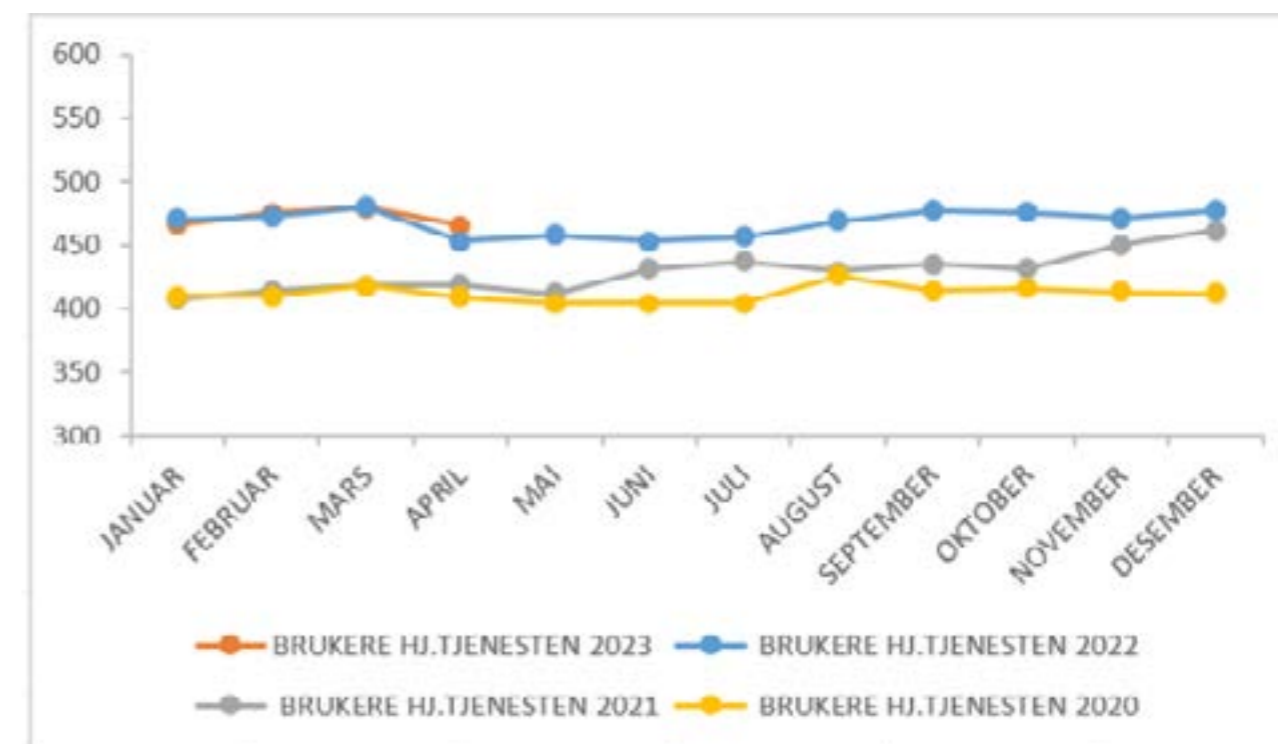
Økonomi: Overforbruk 3,883 mill. kr

Prognose: Minus 14 mill. kr

Gj.sn. stillingsstørrelse: 71,3 %

Heltid: 36,9 %

Sykefravær: 13,7 %

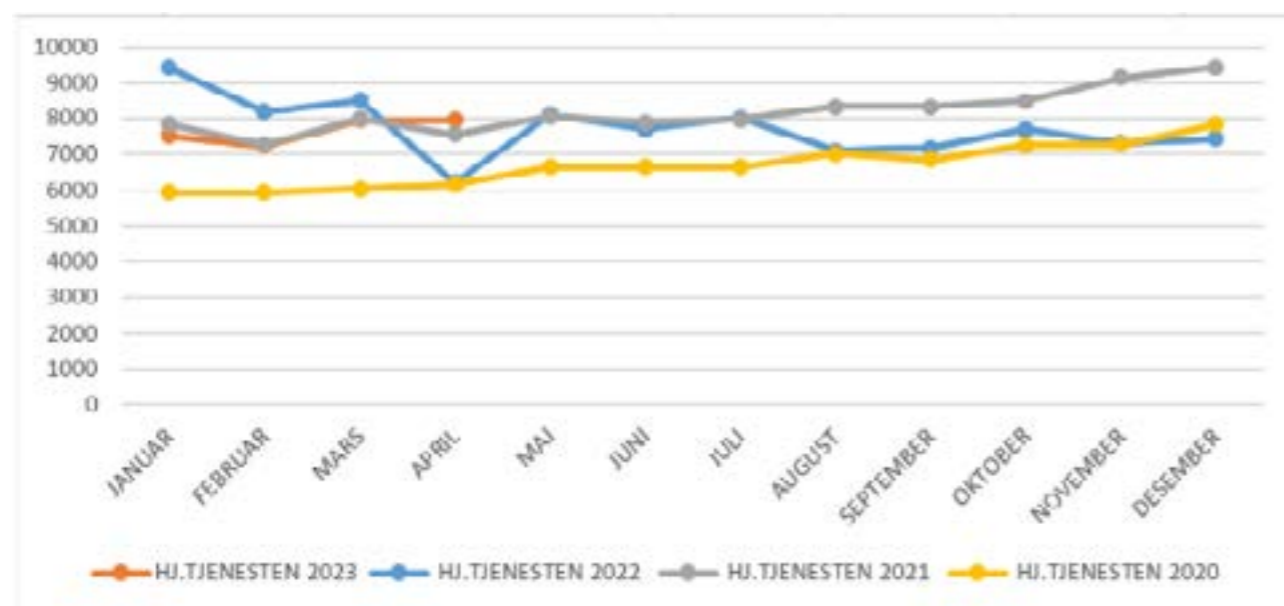
Ved inngangen til årets første måneder lå antall brukere likt med fjoråret. Den siste måneden er det en viss økning i antall brukere.

Årsresultatet for 2022 viste et overforbruk på 11,7 mill. kr.

Budsjettet er økt noe fra 2023, men når en ser at antall brukere øker vil det medvirke til at budsjettet vil bli krevende.

I fjor sank vedtakstimetallet pga. gjennomganger av vedtak og diverse omlegginger i driften. En ser nå at timetallet er tilbake på 2021 nivå og med en økende tendens.

Fra mars 2022 har enheten overført KØH plassene til det interkommunale tilbudet ved Myratunet i Arendal.

Vedtaksstatistikk viser ikke hele belastningen til hjemmetjenesten da tjenesten utfører flere tjenester enn det som er vedtaksfattet. Det innebærer blant annet tilsyn og oppfølging ved alarmer fra Responssenteret. Enheten opplever kontinuerlig at det kommer vedtak med omfattende brukersaker. Det rapporteres også om et stor press på korttidsplassene.

Enheten arbeider målrettet med flere utviklingsprosesser samtidig som enheten har hatt utfordringer med tilstrekkelig bemanning i tjenestene både generelt og under sommeravviklingen.

Enheten deltar aktivt i et nasjonalt prosjekt "TØRN" som handler om å jobbe frem en mer hensiktsmessig oppgavefordeling mellom ulike yrkesgrupper.

Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

På bakgrunn at behov for innleie av helsepersonell fra vikarbyrå som innebærer: fire sykepleiere i tre måneder (mars til mai) og 12 sykepleiere i sommeravvikling vil det ikke være mulig for enheten å komme i økonomisk balanse innen nåværende år. Et viktig tiltak vil være ytterligere oppgavedeling i enheten slik at man fremover ikke har behov for så mange årsverk med sykepleiere. Man vet at enheten i utgangspunktet har tilstrekkelig med sykepleiere når kompetansen benyttes riktig. Det er derfor et mål at man fremover ikke har behov for innleie av helsepersonell i ferieavvikling.

Øvrige tiltak:

- Øke innføringstakten av digitalisering og velferdsteknologiske løsninger. (medikamentdispensorer, digitale tilsyn, dørsensorer, GPS m.m).
- Fortsette arbeidet med nærvær og sykefraværsoppfølging.
- Kontinuerlig arbeid med kultur og arbeidsmiljø for å beholde og rekruttere medarbeidere.
- Kontinuerlig arbeid med heltidskultur.
- Øke ressurser til ledelse slik at ledere kan benytte større deler av tid til å lede i endring og omstilling.
- Gjennomgang av tjenester som gis uten vedtak, med mål om avslutning av disse. Oversikt over vedtak og belastning – viktig for å skape handlingsrom.
- Økt fokus på hverdagsrehabilitering og teamets samarbeid med hjemmetjenesten for å arbeid med mestring og selvstendighet fremfor hjelpeavhengighet.

Enhet for psykisk helse og rus

Psykisk helse og rus består av to avdelinger; forebygging og rehabilitering og sosialambulerende team.

Avdeling forebygging og rehabilitering består av psykisk helsearbeidere, ruskonsulenter, Vossbakke aktivitetssenter og innsatsteam (oppstart i november 2020).

Sosialambulerende team består av Vosggate boliger, Charlottenlund boliger, ubemannede ettervernsboliger, lavterskelteam, hjemmetjeneste, miljøtjeneste, feltsykepleier, boligsosial konsulent og bo-oppfølger.

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
44 889	44 067 R 45435	44107	42 942	42 942	54,5, sjekk	55,82	54,01

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan
Økonomi: Mindreforbruk 455 000 kr
Prognose: + 1,5 mill. kr
Gj.sn. stillingsstørrelse: 90,1 %
Heltid: 74,6 %
Sykefravær: 9,5 %

Enhet psykisk helse og rus har vært og er i mange utviklingsprosesser. Enheten arbeider med fagkompetanse og kvalitetsforbedringer, iverksetter velferdsteknologiske løsninger, effektivisering og arbeider aktivt for å holde budsjettet i balanse.

Enheten har videreført et målrettet arbeid for å utvikle tjenestene i enheten, ved å ha kompetansehevende tiltak når det gjelder fag (kompetanseområder), og samtidig utarbeide strategier for å mestre å ha et budsjett i balanse.

Fra det forebyggende perspektiv til rehabilitering og skadereduksjon, skal enheten gi tjenester og ha oppmerksomheten rettet mot alle trinn i innsatstrappa.

Grunnet målrettet arbeid opp mot sykefravær kan man se at sykefraværsprosenten er synkende. Det jobbes blant annet godt med å tilrettelegge arbeidssituasjonen for medarbeidere som er sykemeldte.

Enheten har arbeidet systematisk med overordnede målsetninger, og har utnyttet handlingsrommet som ligger i ressurser og rammevilkår. Enheten har bistått andre enheter med midlertidig utlån av ressurser som fagkoordinator samt delfinansiering av stilling.

Enheten har opprettet samarbeid med SIA helse som gjelder studenter som har behov for bistand fra kommunen.

Tiltak for å holde budsjettbalansen:

For å oppnå økonomisk balanse ved årets slutt fortsetter enheten med restriktivt innleie i sosialambulerende team og svært lav vikarinleie i avdeling forebygging og rehabilitering.

Enhet for habilitering

Enhet for habilitering er en av de større enhetene i kommunen, og gir tjenester til personer i alle aldersgrupper med nedsatt funksjonsevne. Enhetens primæroppgaver er å bidra til at tjenestemottakerne ut fra sine forutsetninger kan mestre daglige gjøremål og sikres samfunnsdeltakelse.

Enheten leverer heldøgns omsorgstjenester (HDO) i flere bofellesskap, avlastning, barneboliger, private avlastertilbudet, omsorgstønning og ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA). I tillegg har enheten ambulerende tjenester.

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
149 878	127 835 R142362	163458	120 945	139 932 *	154	166,18	173,5

*regnskap 2021 er ikke korrigeret for økt refusjoner ressurskrevende tjenester

Lagt inn i rammen - økning fra 2022 – 2023.

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan
Økonomi: Overforbruk 6 mill. kr
Prognose: minus 12 mill. kr
Gj.sn. stillingsstørrelse: 75,9 %
Heltid: 36 %
Sykefravær: 14,5 %

Enhet for habilitering er per i dag organisert i fire avdelinger. Fra 2023 er det opprettet en ny avdeling.

Budsjetteringsteknisk er denne enheten den mest kompliserte, fordi en stor del av driften er relatert til ressurskrevende tjenester. Refusjoner opp mot ressurskrevende tjenester er ikke oppjustert.

Utviklingsarbeidet "En ny retning" er iverksatt og har til hensikt å optimalisere driften, sikre at riktig kompetanse blir benyttet på rett sted, at arbeids- og aktivitetstilbud for tjenestemottakerne er tilrettelagt til det beste for brukere og at kvaliteten og driften i enheten blir mer forutsigbar og robust.

Enhet for habilitering har foretatt en revisjon av kartleggingen av dagens og morgendagens behov for boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Kartleggingen inngår i rapporten "Statusrapport for eiendomsmasse i helse- og omsorgssektoren".

I første tertial 2021 ble det vedtatt ombygging av Storgata 87 til disposisjon for enhet for habilitering. Denne ombygging er gjennomført og har nå funksjon som barneboliger.

Storgata 89, 2 etg. Medio 2022 ble det vedtatt at enheten kunne benytte leiligheter inntil nye boliger foreligger. Storgt. 89 vil komme i drift fra medio 2023 – noe som er svært krevende opp mot budsjettet.

Arbeidet med kartlegging av muligheter for økt samarbeid med Langemyr skole har tatt tid og en har derfor ikke per nå kunnet ta ut faglig, bemanningsmessig og økonomisk effekt.

Enhet for habilitering har et pågående arbeid for å få øke innføringstakten når det gjelder trygghets- og velferdsteknologi.

Enheten har etter første tertial brukt mer enn budsjettert for perioden. Merforbruket er betydelig og har sammenheng med nye tjenestevtak, høyt sykefravær og til tider krevende vikarsituasjon med tilhørende overtid samt mangel på hensiktsmessige boliger.

Enheten samarbeider tett med tjenestekontoret om vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Det er Tjenestekontoret som fatter vedtak etter vedtatte retningslinjer. Vedtak som defineres som akutte- og nødvendige helsetjenester, er iverksatt så snart det har latt seg gjøre og har skapt en merkostnad.

Risikoen med en restriktiv budsjettpraksis er at det akkumuleres dyrere og mer krevende helse- og omsorgstjenester, som følge av en utsettelse av iverksettelse av enkelte vedtak.

Mangel på boliger for brukergruppen gjør driften, levering av helse- og omsorgstjenestene, mer krevende og kostbar.

Enheten har god kontroll på nødvendig dokumentasjon tilknyttet ressurskrevende tjenester som gir refusjoner fra staten. Større eller mindre endringer i helse- og omsorgstjenestene til enkelte brukere gjennom budsjettåret påvirker resultatet.

Enheten følger og foretar faglig leverandørkontroll av alle helsekjøpene enheten har ansvar for i henhold til kommunens prosedyre og ansvarsfordeling.

Utfordringsbildet enheten står i - og overfor, er knyttet til et relativt betydelig behov for å oppruste, fornye og bygge nye boliger til gamle og nye brukere. For på sikt å oppnå en mest mulig hensiktsmessig drift, er enhet for habilitering helt avhengig av en god fremdrift i investeringsprogrammet til HO - sektoren.

Enheten har jobbet med å vurdere ytterligere organisasjonsmessige tilpasninger.

Ved oppretting av ny avdeling vest har en lagt opp til mer punkttenester for å redusere heldøgnsdrift.

Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Enhet for habilitering har fortløpende fokus på god økonomi- og personalstyring. I enhetens ukentlige ledermøter er økonomistatus og dokumentasjon av nye vedtak på dagsorden. 2. hver uke er det samarbeidsmøte med tjenestekontoret for å gå gjennom nye vedtak, ulike problemstillinger som oppstår. Det er fokus på innsatstrappen i disse møtene. Det er også faste møtepunkter 2. hver uke med Jobbsentralen for å sikre best mulig smidighet i samarbeidet.

Det jobbes fortløpende med flere strukturelle og organisatoriske tiltak:

Avdeling vest er startet opp og det blir innflytning i Storgata 89 som planlagt i slutten av mai. Det er etterlengtet for beboere og ansatte. Ny turnus starter 12. juni med fullt fokus på ambulende tjenester opp mot jobbsentral og tjenester

i hjemmet. Bygget er nå klart for bruk etter god tverrfaglig innsats knyttet opp mot oppussing, utvasking og tilrettelegging for velferdsteknologi.

Nye digitale løsninger tas i bruk. Enheten har dedikert en 50 % ressurs med ansvar for oppfølging av teknologi. Det jobbes mye og godt med dette, og enheten ser at det vil være et varig behov for ressurs til å følge opp teknologi.

Når det gjelder bemanningsplaner og turnus forholder enheten seg til budsjett i Arena. Det er et godt samarbeid med økonomiavdelingen både i forhold til nye vedtak, samt status på og kvalitetssikring av dokumentasjon på ressurskrevende tjenester. Avdelingene bruker bemanningstjenesten, (BT) og har møter med dem. BT er også inne og informerer på personalmøter for best mulig forståelse og samarbeid i avdelingene.

Oppsummert handler utgiftene om lønn. Fastlønnsbudsjettet ligger greit, men det er på vikarlønn, ekstralønn og overtid det er merforbruk. Enheten samarbeider med bemanningstjenesten om BT 2.0. Det jobbes kontinuerlig for å være effektive. Det er vesentlig at innsatstrappa er rettesnor i alt enheten gjør, dette krever et samarbeid i stor grad utover egen enhet og et samfunnsperspektiv på arbeidet.

Et annet viktig aspekt er å være fremtidsrettet knyttet til tjenester, der er det å være dypt involvert og deltaker i kommunens eiendomsstrategi framover viktig. Enheten deltar annenhver hver uke i møter (underprogram for habilitering) sammen med enhet for investeringsprosjekt hvor det jobbes med fremtidige boligprosjekter.

Når samordnet nattdrift er på plass ved Berge Gård vil det bli vurdert å få på plass 2.0 utgaven av dette driftskonseptet.

Enhet for omsorgssentre

Enheten leverer i hovedsak nødvendig helsehjelp til eldre syke mennesker som har behov for heldøgnsomsorg enten i institusjon eller i leiligheter med heldøgns omsorg.

Enhet omsorgssentre består av tre avdeling; Berge gård senter (62 leiligheter), Frivolltun omsorgsboliger (36 leiligheter), Frivolltun bo- og omsorgssenter (26 senger) og Feviktun bo- og omsorgssenter (56 senger).

Budsjett 2023	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Årsverk 2023
117 049	107 605 R 117842	121007	103 802	109 018	132	146,57	144,36

Målarbeid: Enheten er i rute med gjennomføring av enhetens virksomhetsplan
Økonomi: Overforbruk 596 000 kr
Prognose: Minus 1,5 mill. kr
Gj.sn. stillingsstørrelse: 70,6 %
Heltid: 29,4 %
Sykefravær: 16 %

Enhet omsorgssentre har over tid jobbet systematisk og målrettet for å få kontroll på økonomien, noe enheten har lyktes med.

Enheten jobber godt med sykefraværsoppfølging og det å få ansatte tilbake i jobb. Men en ser over tid at langtidsfraværet i enheten er høyt.

Enheten er også bevisst på å få ansatt i vakante stillinger. Andre viktige momenter er å satse på kompetansebygging internt. Enheten har også stort søkelys på å oppjustere eksisterende stillinger. Begge sykehjemmene er resertifisert som Livsgledehem. Dette handler om kvalitet til

Enheten har lokalt tilpasset dagsentertilbud på Berge gård senter tre dager per uke.

Begge sykehjemmene er Livsgledehem. Dette handler om kvalitet til pasienter/beboere.

pasienter/beboere. Ansatte står på hver dag for å gjennomføre dette i tråd med de krav som sertifiseringen krever.

Enheten har bidratt sterk inn mot planlegging av ombygging ved GROM, jamfør investeringsprogrammet i HO sektoren.

Enheten har en utfordring når det gjelder heltidsstillinger. Det er viktig å få økt opp denne andelen, og å få ansatt i alle vakante stillinger. Det er startet opp arbeidet med å innføre oppgavedeling etter erfaringer fra enhet hjemmetjenester og rehabilitering (TØRN prosjektet).

Tiltak for å oppnå budsjettbalanse:

Alle avdelinger har fokus på budsjettbalanse, og det jobbes for at avdelingene skal oppnå dette. GROM er i en særstilling, der enheten ser at det ikke oppnås balanse, grunnet ekstra senger ut over det som er budsjettert. Avdelingsledere og enhetsleder har fokus på økonomi og har møter hver 14. dag der økonomi er tema. Det følges opp med økonomirådgiver fra kommunen en gang per måned. Samtidig deltar alle på budsjett og HR-møter jevnlig. Dette er noen av fokuspunktene som avdelingsledere jobber etter:

- Ikke leie inn ved sykefravær når det er nok ansatte på jobb, men må samtidig leie inn tilstrekkelig for å forebygge for stor ekstra-belastning på personalet som igjen kan gi sykefravær.
- Sjekker bemanning på andre avdelinger for å se om noen kan flyttes, før innleie.
- Gir opplæring slik at flere er kjent på flere avdelinger - øker fleksibiliteten hos personalet og muligheter for kompetansedeling.
- Lærlinger går selvstendige vakter, inntil 50 %

Årsprognose

Sektoren leverer lovpålagte helse- og omsorgstjenester. Det er dessverre slik at sektoren hver dag kjenner på utfordringer som er en konsekvens av manglende tilrettelagte boliger og for få sykehjemsplasser. I tillegg merker man at det er utfordringer med vakanser, spesielt gjelder dette helg.

Dersom man framskriver dagens driftsnivå er sluttresultatet prognostisert til 36,2 mill. kr.

I T1 ser man at ca. 35 % av overforbruket kan relateres til økte tillegg for ubekvemme vakter. I tillegg er det store utfordringer på grunn av manglende vikarer noe som har gjort at man har måttet leie inn vikarer fra private leverandører.

For sommeren er det planlagt innleie på 12 sykepleiere.

Gjennomgang indikerer at en muligens kan øke noe opp på refusjoner for ressurskrevende tjenester.

Når trygghetsteknologi skal erstatte helsehjelp vil dette også kunne medføre at inntektene blir redusert. Det er ikke lov å ta betaling for helsehjelp. Hvor stort dette avviket vil kunne bli er det for tidlig å kunne si noe eksakt om.

Når det gjelder sommeravvikling er det fremforhandlet en sommerbonusavtale.

Tabell for nye tiltak

Politiske vedtak med økonomiske konsekvenser

	Navn på sak	Saksnr.	Disp.fond Økonomiske konsekvenser Drift	Økonomiske konsekvenser Investering
1.	Arbeidsmarked og utenforskap i Grimstad kommune – status og tiltak Forslag til opprettelse av ungdomshus – Grimstad Ungdoms HUB Mandat for etablering av Grimstad ungdomshus	KS 23/7 KS 113/200 HO 60/22 OU 40/2022	Ikke avklart fin form 2023: 0,250 mill kr 2024, 2,5 mill kr personell, 0,7 mill.kr drift bygg	
2.	Status plan for legetjenesten	23/10	1 mill kr	1,4 mill kr
3.	Samordning av natttjenesten, istandsetting av Berge Gård senter	23/42		1,735, 600 kr
4.	Eierskap til nytt helsebygg – etablering av interkommunalt selskap	23/43	0,2 mill kr.	32 mill kr Sjekk tallet
5.	Lokaler til hjelpemiddeltjenesten	23/46	1 mill kr, leie	0,3 mill kr (Truck)
6.	Investeringsprogram for eiendomsmasse i helse- og omsorgssektoren Modulsykehjem	23/47	Modulsykehjem: 286.838 kr per måned Drift 8 ekstra sykehjems plasser 1,5 mill kr	
7.	Investeringsprogram for eiendomsmasse i helse- og omsorgssektoren GROM	23/48		155.732.848 kr
8.	Oppstart av mulighetsstudie på Grefstadveien	23/80		Lånefin fra rammebudsjett konsept i investeringsbudsjettet

Administrative forslag

	Navn på tiltak	Kostnad	Merknader
9.	Oppretting av stilling ved Tjenestekontoret Bemanningstjenesten 2.0, 0.5 årsverk	0.8 mill kr + 0.5 mill kr	Antall søknader og kompleksiteten har økt betraktelig BT overtar ytterligere arbeid med vikarinnleie/-ansettelser
10.	NAV – sosial hjelp 1.3 mill kr feilbudsjettering samt økt etterspørsel etter økonomisk sosialhjelp	1.3 mill kr +++	1,3 mill. kr i midler til barnetrygd ut av beregningsgrunnlag ble trukket ut dobbelt i forbindelse med oppbygging av ramme for sektoren i budsjettarbeidet. Økte sosialhjelpsutbetalinger, flere som mottar økonomisk sosialhjelp over lengre tidsperiode og med høyere utbetalinger
11.	Økning i stillingsprosent ved Vinkjelleren legekontor + 20 %	0,140 kr	Det vil være hensiktsmessig å øke opp stillingsprosenten slik at porteføljen blir mer like ved de kommunale legekontorene

Vedlegg: Oversikt politiske saker 2023 fra HO sektoren**23/7 Arbeidsmarked og utenforskap i Grimstad kommune – status og tiltak**

VEDTAK:

Kommunestyret tar saken til orientering.

Ungdataundersøkelsen for grunnskolen 2022-23 viser en negativ tendens for barn og unge i Grimstad på flere områder. Derfor bes det om en sak hvor en belyser undersøkelsen med fokus på:

1. hvilken måte leser kommunen resultatene, hvilke utviklinger ser en blant unge etter pandemien
2. hvilke verktøy har kommunen for å motvirke den negative delen av det undersøkelsen viser
3. hvilke ressurser ser en mangler for at denne jobben skal kunne gjøres bedre

23/10 Status - plan for legetjenesten

VEDTAK:

1. Kommunestyret tar status i legetjenesten til orientering.
2. Grimstad kommune innfører en midlertidig økning for kalenderåret 2023 av basistilskuddet til fastleger som driver privat fastlegepraksis med kr 100 pr listeinnbygger, tilsvarende hva som er innført i Arendal og Kristiansand. Kostnaden, stipulert til 1 million kroner, finansieres ved bruk av disposisjonsfond.
3. Kommunestyret bevilger kr 1,4 mill. til kjøp av ledig fastlegehjemmel 1. desember 2022 over investeringsbudsjettet 2022, finansiert ved låneopptak.

23/42 Samordning av nattjeneste, istandsetting av lokaler ved Berge Gård Senter

VEDTAK:

Kommunestyret bevilger 1 735 500 kroner, inkludert merverdiavgift på kroner 347 100 til istandsetting av lokaler ved Berge Gård Senter til arbeidsplass for samorganisert nattjeneste innen tre enheter i helse- og omsorgssektoren. Beløpet bevilges over investeringsbudsjettet og lånefinansieres.

Endring fra heldøgnsdrift ved Vossbakke til digitalt tilsyn evalueres etter ½ år.

23/43 Eierskap til nytt helsebygg - etablering av interkommunalt selskap

VEDTAK:

1. Grimstad kommunestyre vedtar at eierskapet til nytt helsebygg skal organiseres som et interkommunalt selskap, kalt Østre Agder interkommunale helsebygg IKS.
2. Grimstad kommunestyre vedtar selskapsavtalen, som er vedlagt saken.
3. Grimstad kommunestyre vedtar innbetaling av Grimstad kommunes andel av kapitalinnskudd i Østre Agder interkommunale helsebygg IKS, i tråd med selskapsavtalens § 10.
4. Grimstad kommunestyre velger kommunedirektøren til å representere kommunen i Østre Agder interkommunale helsebygg IKS sitt representantskap.
5. Grimstad kommune legger til grunn at vertskommunen fortløpende vurderer kostnadsfordelingen mellom egne aktiviteter og interkommunale tjenester i bygget.

23/44 Praksisplasser i helse og omsorgssektoren

VEDTAK:

Kommunestyret tar saken til orientering.

Den samme orienteringen legges inn som fast post fra alle sektorene i tertialrapporteringen.

23/45 Høring - Forbud mot langtidsopphold for personer under 50 år i sykehjem

VEDTAK:

Kommunestyret avgir høringsuttalelse slik den fremkommer i saksfremlegget.

23/46 Lokaler til hjelpemiddeltjenesten

VEDTAK:

Det vil startes en prosess med sikte på å leie lagerlokaler inntil varige lokaler er på plass for

hjelpemiddeltjenesten.

Leie av lokaler finansieres midlertidig ved bruk av disposisjonsfond. Kommunedirektøren kommer tilbake med en varig inndekning i forbindelse med revidering av budsjett. Kostnadsrammen er på inntil 1 mill. kr per år.

Innkjøp av truck finansieres ved låneopptak med en kostnadsramme på inntil 300 000 kr.

23/47 Investeringsprogram for eiendomsmasse i helse- og omsorgssektoren:

Modulsykehjem - økning av kapasitet og finansiering av leiekostnad

VEDTAK:

1. Kommunestyret godkjenner kapasitetsøkning på modulsykehjem fra 16 til 24 plasser og at

månedlige leiekostnader på inntil 286.838 kr/mnd finansieres fra disposisjonsfond.

2. Modulsykehjemmet plasseres ved Feviktun og anbudsutlysning gjøres så snart som mulig.

3. Kommunedirektøren bes legge fram forslag til finansiering av drift av 8 flere sykehjems plasser i forbindelse med revidert budsjett 2023.

23/48 Investeringsprogram for eiendomsmasse i helse- og omsorgssektoren:

Grom - revidert kalkyle

VEDTAK:

1. Kommunestyret godkjenner revidert budsjett på 155.732.848 kroner. Økt ramme på investeringsbudsjettet med ca. 23 mill. kroner, finansieres ved økt låneopptak.

2. Ombygging av Grom kan utlyses for anbudskonkurranse når kommunedirektøren har fått endelig avklaring på når midlertidig bosetting kan være klar for innflytting av nåværende beboere på Grom.

3. Kommunen har et prekært behov for sykehjems plasser og derfor må prosjektet realiseres uavhengig av om det blir tildelt investeringstilskudd fra Husbanken eller ikke. Dersom kommunen ikke får tilskudd fra Husbanken innen rivning/ombygging starter, økes låneopptaket i investeringsbudsjettet med 82 mill. kroner.

4. Det settes imidlertid ingen «spade i jorda» før revidert nasjonalbudsjett er avklart. Søknaden om investeringstilskudd fra Husbanken fullføres.

5. Arbeid med ytterligere utviding av eksisterende sykehjem/nye sykehjems plasser starter omgående. Dette må det arbeides med parallelt med endring av HDO- er ved Grom til sykehjems plasser.

23/58 Kommunal forskrift: Tildelingskriterier for langtids plass på institusjon

VEDTAK:

Forslag til ny kommunal forskrift for tildeling av langtids plass i institusjon sendes ut på høring.

23/70 Universitetssykehjem

VEDTAK:

1. Kommunestyret tar rapport om universitetssykehjem til orientering.
2. Kommunestyret gir kommunedirektøren i oppdrag å finne forslag til egnet plassering av universitetssykehjem, primært på aksene Universitetet – Fagskolen, som legges frem for politisk behandling, der også følgende belyses:
  - a. Mulig tidshorisont for etablering av et universitetssykehjem.
  - b. Vurdering av konsekvenser et universitetssykehjem vil få for ombyggingen til institusjonsplasser på Grom, herunder om det fortsatt vil være behov for å etablere midlertidig modulsykehjem.
  - c. Dimensjonering av et universitetssykehjem med kapasitet for å sikre behovet for institusjonsplasser (både korttids- og langtidsplasser) de nærmeste årene.
  - d. Mulighetene for å etablere et nytt legesenter i tilknytning til universitetssykehjemmet.
3. Kommunestyret gir kommunedirektøren mandat til å fortsette planleggingen av et universitetssykehjem.
4. I videre planlegging skal det tas høyde for at sykehjemmet kan realiseres som et offentlig og privat samarbeid.
5. Arbeid med universitetssykehjem gjøres uavhengig og parallelt av vedtak KS 23/48 om videre planlegging av sykehjemsplasser.

23/71 Helsefremmende hjemmebesøk og samling for seniorer

VEDTAK:

Kommunestyret tar informasjon om helsefremmende hjemmebesøk til orientering og støtter anbefaling om å arrangere temabaserte samlinger for eldre.

23/72 Aktivitetstilbud i omsorgssentre

VEDTAK:

Kommunestyret tar saken til orientering med følgende tillegg:

Kommunestyret ber kommunedirektør om å se på mulighetene for å opprette flere stillinger som aktivitetsfremmere på omsorgssentrene og Berge Gård. Stillingene kan innarbeides i budsjett for 2024.

23/73 Orientering om bemanningstjenesten 2.0.

VEDTAK:

Kommunestyret tar saken til orientering med følgende tillegg:

Kommunestyret ber om at kommunedirektør fortsetter arbeidet med videreutvikling av bemanningstjenesten innenfor helse og omsorg. Fokusområder kan være å øke kvaliteten på vikarbruk, bedre kartlegging av behov i avdelingene, samt å redusere belastningen på enhetsledere i tjenesten.

23/74 Statusrapport eiendomsmassen i helse- og omsorg 2023

VEDTAK:

Kommunestyret tar rapporten til orientering og ber om at kommunedirektør intensiverer arbeidet med å tilrettelegge kommunens eiendommer for dagens og fremtidens behov i helse og omsorgssektoren.

23/75 Lokal rusreform, en situasjonsbeskrivelse

VEDTAK:

Kommunestyret i Grimstad tar kommunedirektørens informasjon til orientering.

23/76 Høring - Helsepersonellkommisjonens NOU 2023:4 Tid for handling -

Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

VEDTAK:

Kommunestyret avgir høringsuttalelse slik den fremkommer i saksfremlegget med følgende tillegg:

Kommunestyret ber kommunedirektøren i høringsuttalelsen legge inn et avsnitt om å styrke det arbeidet som allerede gjøres i forhold til desentralisert utdanning av leger.

23/80 Oppstart av mulighetsstudie på Grefstadveien

VEDTAK:

Mulighetsstudie på gnr/bnr 49/5 på Grefstadveien startes med målsetting om å bygge 12-14 boliger eksklusiv eventuelle treningsleiligheter med tilhørende personalbase til enhet for habilitering.

Mulighetsstudien finansieres ved låneopptak fra Rammebudsjett for konsept i investeringsbudsjettet for 2023.

Kommunestyret ber om at for alle aktuelle områder planlegges med en høy utnyttelse, som samtidig oppnår gode boliger og uteområder. Målet er å løse boligbehovet til enhet for habilitering raskt og på en måte som sikrer forsvarlig drift og gode boliger for brukerne.

96/2023 Effekter av velferdsteknologi

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunestyret tar informasjon om effekter av velferdsteknologi til orientering.

Vedtak: KS 30.05.23

97/2023 Status for Voksenskolen

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Informasjonen tas til orientering

Vedtak: KS 30.05.23

98/2023 Orientering om status i arbeidet med etikk i helse- og omsorgssektoren

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret tar saken til orientering
2. Saken oversendes til kontrollutvalge

Vedtak: KS 30.05.23

Samfunns- og miljøsektoren

Sammendrag

Sektoren består av 7 enheter som leverer tjenester innenfor mange ulike områder. Sektoren drifter og vedlikeholder bygninger og anlegg for de øvrige sektorenes tjenester. I tillegg gir sektoren tjenester til innbyggerne. Sektoren har noe ulik kostnadsbelastning gjennom året siden en del driftsoppgaver naturlig ligger til sommer og høst.

Sektorens enheter drifter i hovedsak i balanse, men noen sesongvariasjoner forekommer innen enhetene.

Sektoren har en høyere andel heltid enn det som fremkommer i tabellen. Dette skyldes at enkelte medarbeidere får sin lønn fra ulike ansvarsområder, og dette fremstår da som delte stillinger i oversikten.

Det er en svært høy aktivitet i bygg og anleggsbransjen, og dette gir stor pågang av spesielt plan og byggesaker til behandling. I tillegg pågår det flere planprosesser i kommunal og regional regi (kommuneplanens samfunnsdel og oppstart av kommuneplanens arealdel, regionale planer om mobilitet og om senterstruktur og handel) som benytter tilgjengelig kapasitet.

Den økonomiske driften på enhetene

(tall i kr 1000)

Samfunns- og miljøsektoren	Per 30.04.2023			2 023			Per 30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Samfunns- og miljøsektoren	852	815	-36	2 703	2 703	0	865
Byggesaksenheten	775	601	-174	1 000	0	-1 000	375
Oppmålingsenheten	79	89	10	1 500	1 976	476	-52
Plan-, miljø- og landbruksenheten	3 324	3 744	419	10 800	11 198	398	2 783
Grimstad brann og redning	6 610	6 862	252	22 676	22 676	0	6 873
Bygg- og eiendomstjenesten	45 173	45 282	109	81 599	81 669	70	32 150
Enhet for investeringsprosjekter	0	0	0	0	0	0	0
Kommunaltekniske tjenester	10 397	10 553	156	30 600	30 656	56	11 001
Feiervesen	-82	-84	-2	0	0	0	-60
VA	11 668	8 558	-3 109	3 500	0	-3 500	9 627
Netto sektorkostnad	78 786	76 411	-2 375	154 378	150 878	-3 500	63 562
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	47 580	48 728	1 148	135 143	135 143	0	44 355
Kjøp av konsulent tjenester	619	389	-230	4 888	4 888	0	1 094
Kjøp av andre private tjenester	628	267	-361	5 157	5 157	0	3 250
Alle andre kostnader	87 013	81 544	-5 469	150 059	146 559	-3 500	62 647
Alle andre inntekter	-57 053	-54 517	2 536	-140 867	-140 867	0	-47 785
Netto sektorkostnad	78 787	76 411	-2 376	154 378	150 878	-3 500	63 561

Byggesaksenheten:

Enhetens arbeidsmengde avhenger av aktiviteten i byggenæringen i kommunen samt antall regulerte planer klare for utbygging. Antallet innkomne saker og deres kompleksitet er med på å påvirke arbeidssituasjonen.

Plan- og bygningsetaten mottar flere store byggesøknader med dispensasjoner til behandling. Disse utfordrer ofte bestemmelsene i gjeldende reguleringsplaner. Sakene er krevende og utfordrer enheten på likebehandling, koordinering og kapasitet.

Utenom de tiltakene som behandles etter plan- og bygningsloven, behandler også enheten separate utslippstillatelser etter forurensningsforskningen, og seksjoneringssaker. Enheten er nå fulltallig og alle stillinger er besatt.

Oppmåling:

Enheten drifter med et mindreforbruk på lønn, da det var vært ubesatt stillinger deler av året.

Plan, miljø og landbruk:

Enheten opplever stor pågang av private reguleringsplaner til behandling. Det er opp mot 100 pågående planer i prosess. En trend er at sakene stadig blir mer komplekse og/eller krever mer omfattende medvirkningsprosesser.

Innenfor miljøområdet har enhetens enstilling vært ubesatt gjennom 1. tertial i 2023, men lyses nå ut i tråd med finansiering av stillingen (halvårsvirkning). En direkte konsekvens av dette er at arbeidet med Miljøfyrtårn-resertifisering av kommunens enheter blitt satt på vent. Kommunens lovpålagte oppgaver innenfor klima- og miljø har blitt fulgt opp av andre ressurser på enheten.

Økonomisk har enheten totalt et mindreforbruk ca. 419 000. kr. Dette skyldes lavere lønnsutgifter grunnet vakante stillinger og sykelønnsrefusjon. Det forventes balanse ved slutten av året.

Brann og redning:

Enheten hadde et netto mindreforbruk på kroner 252 000,-. Dette henger sammen med et mindreforbruk på lønn, men dette vil endre seg gjennom året ved oppkaskerering. Andre kostnader har et merforbruk som vil bli refundert senere på året.

Antall utrykninger har en liten nedgang i forhold til tilsvarende periode i fjor. Dette er spesielt innenfor kategoriene gress og krattbranner og skorsteinsbranner. Det jobbes ellers med å få ned antall unødige utrykninger til automatiske direkte brannalarmer.

Sykefraværet har gått ned i perioden.

Bygg- og eiendomstjenesten:

Det er ingen store avvik i økonomien per 1. tertial for Bygg- og eiendomstjenesten. Det er heller ikke andre usikkerhetsmomenter enn energikostnader og kostnader tilknyttet etableringen i Storgaten 89 som vi ser per dags dato vil kunne endre denne situasjonen. Alle fagområder holder sine budsjetter og sin bemanning.

Energijegerne på energikontoret i Bygg- og eiendomstjenesten jobber godt for å redusere energibruken i kommunale bygg. Per 1. tertial har vi redusert strømforbruket med ca. 500 000 kWh. Samtidig har vi betalt inn over 15 millioner mer i strøm sammenlignet med første tertial 2022. Dette skyldes nok at kraftleverandøren vil sikre seg i

porteføljeavtalen vi har med dem, og vi forventer at dette vil justere seg til omtrent samme nivå som 2022 når andre tertial er ferdig.

Byggdrift har driftet den kommunale bygningsmassen med stort fokus på gode internkontrollrutiner på anskaffelser. Stort sett brukes rammeavtalene som er prolongert inn i siste avtaleår.

Svømmehallen opplever svært godt besøk etter at det ble gratis bading for alle skolebarn. Det er satt inn ekstra badevakt de dagene som er mest populære. Disse kostnadene og tap av billettinntekter dekkes av egne prosjektmidler.

Arbeidet med bosetting av flyktninger har preget enheten. Det er overført midler som skal kompensere for utgiftene, men arbeidsmengden dekkes av enheten. Antall bosettinger for 2023 er 180, en økning fra 2022. Takten på bosettingene går etter plan og det er gode rutiner og kontroll. Det ble fra nyttår ansatt en person fra Ukraina på prosjekt, som har som oppgave å gjøre enkle driftsoppgaver på de mange private boligene vi nå leier.

Eiendom arbeider fortløpende med vurderinger knyttet til mulige kjøp av boliger for utleie til flyktninger og har tett dialog med Boligkontoret. Det er i perioden gjennomført flere kjøp.

Kommunaltekniske tjenester:

Den store utfordringen for kommunaltekniske tjenester er de høye strømprisene.

Kapasiteten utfordres for å ta unna alle de forespørslene som kommer inn, men styrking av bemanningen bedrer dette.

Enheten jobber med effektivisering, og har tatt i bruk flere digitale verktøy

Enhet for investeringsprosjekter

Enheten har i 2023 fortsatt arbeidet med innføring av prosjektveiviseren og samt følge opp prosjekt porteføljen i investeringsprogrammet. Det er laget en ny rutine for oppmelding investeringsbehov. Det er høy aktivitet og flere av prosjektene har fått justert budsjett etter behov. Dette er beskrevet for de prosjektene det gjelder under. Det skal ved utgangen av året være ni årsverk på enheten.

Det er ansatt to nye prosjektledere i 2023 hvor en har oppstart i april og en har oppstart i juni. En prosjektleder skal slutte før høsten og det vil bli utlyst ny stilling for å erstatte denne.

Sektorens fellesområde:

Fellesområdet styrer mot balanse ved årsslutt.

Sektoren totalt:

Sektoren totalt har et mindreforbruk på kr. 735 000 og styrer mot balanse sett bort fra selvfinans.

Vurderinger

Sektorens drifter totalt sett med et mindreforbruk.

Det er stor pågang på oppgaver, tiltak og henvendelser og det er utfordrende å disponere ressursene slik at alle saksområder får tilfredsstillende kapasitet. Enhetene rapporterer om godt arbeidsmiljø selv om belastningen er stor. Den store aktiviteten og de spennende oppgavene sektoren har ansvar for gir gode muligheter for faglig utvikling og en givende arbeidsdag for den enkelte medarbeider.

Sektoren har en høyere andel heltid enn det som fremkommer i tabellen. Dette skyldes at enkelte medarbeidere får sin lønn fra ulike ansvarsområder og fremstår da som delte stillinger i oversikten.

Spesielt å bemerke:

Innen byggesak er tilsyn og ulovlighetsarbeidet styrkes og oppdatert tilsynsstrategien vil vedtas politisk våren 2023.

Anmodning om bosetting av 180 flyktninger i 2023, en økning fra 2022, gjør at presset på boligkontoret vedvarer. Gode rutiner, tett samarbeid med andre enheter og kjøp av boliger bidrar til å gjøre bosettingsarbeidet riktig og effektivt.

Den store usikkerheten i sektoren er energipris og den sterke prisstigningen på varer og tjenester. Sektoren har noe ulik kostnadsbelastning gjennom året da en del driftsoppgaver naturlig ligger til høsten.

Prognose for Samfunn og miljøsektoren er balanse samlet sett unntatt selvfinans. Selvfinans har et merforbruk på kr. 2,9 mill. Dette skyldes i hovedsak avskrivninger av eksisterende anlegg. Byggesak har en prognose på et merforbruk på kr. 1 mill. Dette skyldes stilling for ulovlighet og tilsyn som ikke kan finansieres av gebyrer, men må dekkes av kommunens drift og/eller ilagte overtredelsesgebyrer. Sektoren sikter mot å dekke dette merforbruket innenfor sektorens rammer. Prognosen forutsetter energikostnader i henhold til budsjett.

Kommunikasjon, kultur og næring

(tall i kr 1000)

Kommunikasjon, Kultur og Næring	Per 30.04.2023			2023			Per 30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Kirke og trossamfunn	9 550	9 551	1	18 639	18 639	-	9 212
Kommunikasjonsavdelingen	4 000	4 052	52	12 596	12 596	-	3 366
Næring	3 020	3 025	5	8 767	8 767	-	2 294
Bibliotek	2 701	2 701	-	6 225	6 225	-	2 245
Kulturtjenesten	7 438	7 479	41	25 004	25 004	-	8 021
Netto sektorkostnad	26 709	26 808	99	71 231	71 231	-	25 138
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	10 755	10 814	59	29 875	29 875	-	9 591
Kjøp av konsulent tjenester	1 579	1 488	-91	2 095	2 095	-	1 249
Kjøp av andre private tjenester	1 814	2 041	227	2 617	2 617	-	4 012
Alle andre kostnader	19 459	18 741	-718	45 127	45 127	-	17 710
Alle andre inntekter	-6 899	-6 277	622	-8 483	-8 483	-	-7 423
Netto sektorkostnad	26 708	26 807	99	71 231	71 231	-	25 139

Sammendrag

Området kommunikasjon, kultur og næring består av kirke og trossamfunn (som får tilskudd), kommunikasjonsavdelingen, næring, bibliotek, frivilligsentralen og kulturtjenesten. Kulturtjenesten består av BUA, kulturskolen, turistkontoret, ungdomsklubben og to i administrasjon.

Sektoren går samlet sett i balanse (mindreforbruk på 98 000 kr). Det gjør også de underliggende enhetene. Prognosen for året er også at sektoren går i balanse.

Sykefravær har gått ned fra 17,2 % i første tertial 2022 til 5,2 % i første tertial 2023.

Den økonomiske driften på områdene

Kirke og trossamfunn

Området kirke og trossamfunn består av de driftstilskuddene som bevilges til Grimstad kirkelige fellesråd (Den norske kirke). Tidligere år hadde kommunene også ansvar for å bevilge midler til andre trossamfunn, men dette ansvaret overtok staten fra og med 2021.

Kommunestyret har for 2023 bevilget totalt 18,639 mill kr i driftstilskudd til Den norske kirke.

Kommunikasjonsavdelingen

Området består av beredskap, politisk sekretariat, ekspedisjon og kommunikasjonsavdeling, og alle innenfor området yter støtte til hele Grimstad kommune.

Næring

1. februar ble turistkontoret overført fra kultur til næring (næring ivaretar økonomirapportering for hele tertialet).

Det har blant annet vært gjort en omfattende jobb for å styrke arbeidet med Universitetsbyen Grimstad, godt hjulpet av ansettelsen av en næringsrådgiver i 2022.

Bibliotek

Biblioteket har hatt et svært godt aktivitets- og besøksnivå. Biblioteket har tilbudt en for dårlig mediesamling, men det er i ferd med å bli rettet opp

Kulturtjenesten

Kulturtjenesten har dette tertialet blant annet gjennomført UKM (Ung Kultur Møtes) med stor mønstring av ungdom på scenen på Grimstad kulturhus, og med utstilling på biblioteket. Huset ungdomsklubb har gjennomført ekstra tilbud for ungdom i vinterferien, samt har økt åpningstiden med annenhver onsdag (finansiert med tilskudd).

I forhold til 1. tertial 2022 har det vært en betydelig nedgang i sykefravær - fra 33,9 % til 5,4 %.

Administrasjon og stab

Administrasjon og stab består i all hovedsak av tre enheter:

- Kommunedirektør (kommunedirektør Magnus Mathisen)
- Organisasjon (Organisasjonssjef Olav Kavli)
- Økonomi (Økonomisjef Monica Helland Nordby)

(tall i kr 1000)

Adm og stab mv	Per 30.04.2023			2023			Per 30.04.2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett	Avvik	Regnskap
Kommunedirektør	918	756	-163	2 836	2 836	-	1 580
Organisasjonsavdelingen	4 538	4 616	78	12 897	12 897	-	4 044
Økonomiavdelingen	4 063	4 760	77	14 365	14 365	-	5 003
Politikere	1 815	1 860	45	6 525	6 525	-	1 551
Diverse felleskostnader	14 012	14 011	-1	58 133	58 133	-	11 880
Felles IKT	15 912	15 913	1	38 044	38 044	-	13 432
Læringer	6 809	6 703	-106	14 821	14 821	-	5 110
Kontrollutvalget	1 300	1 348	48	3 180	3 180	-	811
Netto kostnad	49 987	49 967	-21	150 801	150 801		43 491
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	18 022	18 165	143	87 600	87 600	-	15 900
Kjøp av andre private tjenester	579	458	-121	1 409	1 409	-	596
Kjøp av andre private tjenester	22 835	22 812	-23	53 575	53 575	-	22 591
Alle andre kostnader	10 538	10 280	-258	17 785	17 785	-	5 298
Alle andre inntekter	-1 968	-1 750	238	-9 628	-9 628	-	-895
Netto kostnad	49 986	49 965	-21	150 801	150 801		43 490

Sammendrag

Området for administrasjon og stab består av kommunedirektør, organisasjonsavdelingen, økonomiavdelingen og kommunens fellesområde. Ved utgangen av 1. tertial går administrasjon og stab i balanse.

Den økonomiske driften på enhetsgruppene

Rådmann stab

Området består av ett årsverk og forventes å gå i balanse.

Politikere, kontrollutvalg mv

Politikerområdet har et mindreforbruk per august på 0,3 mill kr. Området forventes å gå i balanse ved årsslutt.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen består av faktura- og gebyravdelingen, innkjøp og økonomirådgivere. Avdelingen har 12 årsverk og de er fullt bemannet. Økonomiavdelingen drifter i pluss per 1. tertial. Det forventes at økonomiavdelingen går i balanse ved årets slutt.

Organisasjonsavdelingen

Organisasjonsavdelingen består av organisasjonssjef, HR-sjef, HR-konsulenter/-rådgivere, IA-rådgiver og HMS-rådgiver. Enheten har 8,8 årsverk i budsjettet. To personer jobber i perioden i 80% stillinger. Det er ansatt en senior rådgiverstilling innenfor informasjonssikkerhet og personvern. Vedkommende vil starte i stillingen i neste periode. Det forventes at organisasjonsavdelingen går i balanse ved årets slutt.

Læringer

Per 1. mai har Grimstad registrert 74 læringer i alle fag. 4 av disse er ansatt i enheter som finansieres over selvkostbudsjettet. 74 læringer tilsvarer ca. 3 læringer per 1000 innbygger. Det er godt over gjennomsnittet for landets kommuner.

Læringeordningen forventes å gå i omtrent balanse ved årets slutt.

Fellesområdet

Fellesområdet består av felleskostnader, som for eksempel kontingenter og avgifter, som gjelder hele organisasjonen. Felles IKT går med 1-1,5 mill kr i merforbruk ved årets slutt. Det er i tillegg ventet at avsetningen til årets lønnsoppgjør ikke er tilstrekkelig. Det vil øke merforbruket på fellesområdet.

Årsprognose

Administrasjon og stab forventes å gå i balanse ved årsslutt.

Investeringer

Enhet for investeringsprosjekter

Enheten har i 2023 fortsatt arbeidet med innføring av prosjektveiviseren og samt følge opp prosjektporteføljen i investeringsprogrammet. Det er laget ny rutine for oppmelding av investeringsbehov. Det er høy aktivitet og flere av prosjektene har fått justert budsjett etter behov. Dette er beskrevet for de prosjektene det gjelder under. Det er ansatt to nye prosjektledere i 2023 hvor en har oppstart i april og en har oppstart i juni.

Investeringer

I budsjett 2023 ble det lagt opp til et investeringsnivå på 375,6 mill kr i 2023, inkl VAR-investeringer (55,85 mill kr). Dette er et ambisiøst investeringsprogram og det vil forekomme forskyvninger på deler av budsjettet for 2023 til senere år. Samtidig er det ønskelig å forsere enkelte prosjekter. Riving av Holviga barneskole er planlagt gjort i 2024, men det er ønskelig å gjøre dette i 2023. Tallene blir ikke oppdatert i denne rapporten, men det beskrives forskyvninger under de enkelte prosjektene. Slik status er nå forventes det ikke brukt mer enn ca 50% av investeringsrammen. Denne forutsetningen er også lagt til grunn ved beregningene av kapitalkostnadene. Forskyvningene mellom 2022 til 2023 er vist i tabellform nedenfor. Denne tabellen kan imidlertid ikke sammenliknes med budsjett-tabellen, ettersom kun prosjekter der det er endringer i ramme, oppjusterte kalkyler og / eller forskyvninger i budsjettet fra 2022 til 2023 er med i denne tabellen. Opprinnelige investeringer

Opprinnelige investeringer

Opplandsveien 82 (6902009)

Prosjektet ble skilt ut med egen budsjettpost i 2022. Grunnet manglende tilskudd fra Husbanken ble det besluttet at prosjektet skulle midlertidig stoppes i 2023. Grunnarbeidene ferdigstilles første halvdel av 2023 med planlagt byggestart i starten av 2024.

Føreidsgate 20

Mulighetsstudie er igangsatt med målsetting om å levere boliger til Enhet for Habilitering. Tomten ligger i et område hvor fortetting bør vurderes. Mulighetsstudien vil avklare hvor mange boliger det er mulig å bygge og er planlagt ferdigstilt innen utgangen av mai 2023.

Frivoldveien 24/38/40

Frivoldveien 24/38/40 omreguleres for å legge til rette for 6 leiligheter pluss 2 treningsleiligheter med tilhørende personalbase og fellesarealer til Enhet for Habilitering.

Grefstadveien

Mulighetsstudie er igangsatt med målsetting om å levere boliger med tilhørende personalbase og fellesarealer til Enhet for habilitering. Tomten er ferdig regulert og det kan bygges inntil 4 firemannsboliger.

Eplehaven bofelleskap (6901824)

Reguleringsplanen ble godkjent i kommunestyret 28.03.2023. Klagefrist er 20.05.2023. Prosjektet vil etter klagefristen gjøre opp status på veien videre.

Kulturhuset – fornyelse og ombygging av PAN (6901709)

Prosjektet fikk oppdatert budsjett 28.03.2023 pålydende 22,6 mill eks. mva. Oppstart detaljprosjektering med påfølgende byggestart som tidligere planlagt.

Grimstad kulturhus – nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang (6901809)

Det er i løpet av våren 2023 startet opp en mulighetsstudie på kulturhuset, med tanke på å avklare hvilke behov ombyggingen av foajeen skal dekke. Det planlegges for sak i Formannskapet i løpet av sommeren 2023 hvor mulighetene blir presentert

Ny svømmehall (6901908)

Det er sett på mulighet til å kjøpe tomt, det kommer egen sak i kommunestyret angående dette.

Fjære skole – 6902003

Fjære skole fikk nytt revidert budsjett 28.03.23. Totalrammen er 254 mill. Prosjektet ble utlyst som en totalentreprise i mars 2023. Anbudskonkurranse ble avlyst i mai på grunn av usikre grunnforhold. Det vil bli en ny utlysning så snart det lar seg gjøre.

Holviga barneskole – 6902005

Planlegging av prosjektet Holviga barneskole skal starte i august 2023. Det vil bli satt på to prosjektledere som skal sikre god fremdrift. Forslag til reguleringsplan ferdigstilles våren 2023 og meldes opp til behandling i teknisk utvalg etter intern gjennomgang. Den gamle bygningsmassen til skolen skal rives. Dette arbeidet utføres høst 2023, og totalkostnad for 2023 anslås til å bli ca kr 14 mill (mot 2 mill i budsjett). Fordeling av investeringsbudsjett på prosjektet blir dermed justert slik at kostnad for riving blir flyttet til 2023.

Sorenkrivergården (6851808)

Det allerede påbegynte prosjektet på Sorenkrivergården er i ferdigstillingsfasen og ligger innenfor budsjettert ramme. Etter kommunestyrets vedtak 23/54 blir det hentet inn nye tilbud fra rammeleverandører på ventilasjon, lettvegger, maling

Omre vei (6852101)

Grunneierne vil stå for utbyggingen av felles infrastruktur innenfor områdereguleringen, og detaljregulering pågår. Kommunen skal bygge høydebassenget på Omre. Teknisk kravspesifikasjon er sendt innkjøp for utlysning. Det arbeides med en avtale mellom kommunen og grunneierne angående kostnadsfordeling og «hvem gjør hva til når». Forventet operativt høydebasseng er 11 måneder etter signert totalentreprisekontrakt

Grom: Omgjøring fra HDO- til sykehjem (6902205)

Etter vedtak gjort i Kommunestyret 24.05.2022 er det gjennomført detaljprosjektering for omgjøring av Grom, fra 36 heldøgnsomsorgsboliger til sykehjem med 40 beboerrom (langtidsplasser). Etter detaljprosjektering ble ferdigstilt i første kvartal 2023 ble det klart at kalkyle/budsjett hadde økt med ca 17%. Økningen skyldes både rammeutvidelser og detaljprosjekteringen i sin helhet (les: modnet kalkyle). For å gjennomføre ombyggingen er kommunen avhengig av midlertidig bosetting av de nåværende beboerne mens ombyggingsarbeidet pågår. Kommunestyret har besluttet at dette skal løses ved å etablere midlertidig sykehjem i modulbygg.

Modulsykehjem (6902220)

08.11.2022 vedtok Kommunestyret at det utarbeides spesifikasjon og utlysningsskjema for 16 sykehjemsplasser på leie av modulsykehjem med opsjon, forlenget leietid og utvidelse av kapasitet. Modulsykehjemmet er tenkt plassert ved Feviktun. I kommunestyret 28.03.2023 ble det vedtatt økning av kapasitet, fra 16 plasser til 24 plasser, grunnet det store behovet kommunen allerede opplever. Arbeidet med spesifikasjon og utlysningsskjema er godt i gang og nærmer seg ferdig.

Kloakkrensaneanlegg - 6801605

Kommunestyret har vedtatt plassering av nytt renseanlegg i fjell ved Industriveien 1. Basert på dette vedtaket utarbeidet kommunedirektøren et forprosjekt som ble presentert og vedtatt 29.03.2022. Under forberedelsene for å gå videre til detaljprosjektering ble kommunedirektøren oppmerksom på at et nytt forslag til nytt avløpsdirektiv fra EU var under utarbeidelse. Dette forslaget ble offentliggjort oktober 2022. En endring av dette direktivet kan påvirke det nye renseanlegget med mulige strengere rensekrav for næringsstoffer, krav om nitrogenreduksjon og reduksjon av mikroforurensninger. Av hensyn til dette valgte kommunedirektøren å undersøke nærmere hvordan de nye kravene ville påvirke prosjektet. For å få oversikt på usikkerhetene ble forprosjektet utvidet og forlenget i tid. I det utvidede forprosjektet har man sett på forskjellige løsninger for hvordan det nye renseanlegget kan imøtekomme mulige strengere rensekrav. Det er ikke avklart hvilken løsning man skal gå videre med.

Ny vannledning Rosholt – Solbergåsen - Egra 6801814

Strekningen Rosholt til Solbergåsen er ferdig. For strekning Solbergåsen og ned til Egra er det inngått grunnoverenskomst og det jobbes med byggesøknad. Videre må strekningen for-belastes i ca. 2 år før ledninger kan anlegges og slutføres.

Drotningborg-Hesnes-Hasseldalen VA, 6802301

Grunnoverenskomster er signert. Videre jobbes det med avklaring av hvilken konsulent som skal bistå oss videre med byggesøknad og utlysning

Dampskipsbryggen

Bryggen blir ikke ferdig til sommersesongen 2023, men det lages en midlertidig gjestebrygge for sommersesongen. Det er laget en politisk sak hvor det bes om avklaringer om man skal utvide prosjektet til å bygge en ny «skjult» brygge som prosjekteres innenfor dagens krav, eller om det skal bygges opp slik den sto. Politikerne ba om utredning rundt alternativene som legges frem til høsten for endelig avklaring. Prosjektenheten vil følge opp prosjektet videre.

Investeringer

Prosjekt	Navn	Budsjett 2023	Endret ramme, KS-vedtak	Korrigert kalkyle prisstigning og tidsforskyvning	Forskyvninger mellom 2022 og 2023	Justert budsjett 2023
6901824	Eplehaven bofellesskap	10 000			30	10 030
6902002	Forflytningshjelpemidler og annet pasientrelatert utstyr	600			1 000	1 600
6901709	Kulturhuset - utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Hallvard	5 000	8 200		225	13 425
6901908	Svømmehall	-			1 910	1 910
6902003	Fjære skole	50 000	42 100		230	92 330
6902005	Holviga barneskole	2 000			725	2 725
6902214	Holviga barneskole - modulprosjekt	-			350	350
6851806	Enøkinvesteringer etter energimerking	3 500			1 800	5 300
6901312	Bygningsmessige tilpasninger brukere	200			180	380
6851808	Sorenkrivergården	2 350	1 875		- 800	3 425
6852221	Gjestehavna - Restaurering av Dampskipsbrygga	12 500			1 000	13 500
6902106	Utbedring svømmehall/varmtvannsbasseng Berge Gård	500			50	550
6902107	Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset	3 650			2 480	6 130
6852103	Biler og maskiner	5 550			1 400	6 950
6901714	Utfasing av fosilt brensel	-			170	170
6901822	Reguleringsplan for fremtidig bruk av Ekelunden	1 200			- 20	1 180
6902205	Grom omgjøring fra HDO- til sykehjemstusjonsplasser	55 000	22 733		- 3 170	74 563
6902314	Mulighetsstudie Grefstadveien / Vollekjær	-	250		-	250
6902312	Ombygging nattjenesten Berge gård	-	1 736		-	1 736
6902317	Kjøp av boliger til utleie	-	30 000		-	30 000
6902318	Kjøp av fastlegehjemmel	-	1 400		-	1 400
6902319	Kjøp av truck til lager for hjelpemiddeltjenesten	-	300		-	300
6852309	Grimstad rådhus, nødvendig oppgradering og ombygging	-	5 000		-	5 000
6902308	Rammebudsjett for konsept	15 000	- 250		-	14 750
6902211	Nødstrøm Berge gård og Frivolltun	-			650	650
6902212	Feviktun og Frivolltun, møbler og inventar	600			- 270	330
6902219	Fjæreveien 46 oppgradering hardbruksbolig	1 550			85	1 635
6851811	Kyststi	300			200	500

Investeringer

Prosjekt	Navn	Budsjett 2023	Endret ramme, KS-vedtak	Korrigert kalkyle prisstigning og tidsforskyvning	Forskyvninger mellom 2022 og 2023	Justert budsjett 2023
6852201	Park Campus	2 500			210	2 710
6852203	Landvik nedre kirkegård gravplasser	-			750	750
6852204	Reguleringsarbeid gravplasser nye Fevik kirke	-			750	750
6852205	Grimstad Rådhus videreutvikling og radonsanering	1 000			- 465	535
6852207	Legionellaforebyggende installasjoner	600			- 110	490
6852210	Nye smarte søppeldunker	400			- 220	180
6852211	Oppgradering av gatelys	9 000			2 370	11 370
6852214	Flytende badstuer	300			300	600
6852215	Sorenkrivergården park	-			50	50
6852302	Kunstgress Holviga	4 350	3 150			7 500
8702301	Biler	10 000			3 200	13 200
6802009	Avløp, diverse mindre anlegg	600		400	-	1 000
6802008	Vann, diverse mindre anlegg	600		400	-	1 000
6801915	Trolldalsveien VA	500		7 000	-	7 500
6801909	Nyanlegg vann Tjore	500		400	-	900
6801904	Nyanlegg avløp Tjore	300		400	-	700
6802103	Vann, Judehavskleiva sanering vannledning	500		2 000	-	2 500
6802206	Avløp, Judehavskleiva sanering kloakkledning	5 000		- 2 000	-	3 000
6802304	Vann, asbestsanering Lia	-		500	-	500
6802305	Avløp, Lia	-		500	-	500
6802306	Sanering Myretua pumpestasjon 2023	-		1 500	-	1 500
6802307	Omre VA - ledninger fra Omresletta til Homborsund	-		10 000	-	10 000
6802308	Omre VA - Høydebasseng	-		8 000	-	8 000
6802309	Deponi	-		1 000	-	1 000
6802310	Biler VA	-		1 400	-	1 400
6802302	Landvik, vann	4 000		1 000	-	5 000
6802303	Rønnes, vann	2 000		- 1 000	-	1 000
	Sum justeringer budsjett		116 494	31 500	15 060	
	Finansiering lån				131 554	
	Finansiering lån vann				29 000	
	Finansiering lån avløp				2 500	
	Finansiering mva				- 26 311	
	Sum endringer finansiering				136 743	

